

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:
Oradea,
Parcul Ștefan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:
Pe un an..... 200 Lei.
Exemplarul ..... 5 Lei.

Partea Oficială

No. 795/1927.

Valeriu Traian Frențiu

Din mila lui Dumnezeu și grația Sf. Scaun Apostolic al Romei Episcop român unit de Oradea, Asistent al Tronului Pontificiu, Membru de drept al Senatului român, Doctor în Sf. Teologie etc.

Veneratului Cler diecezan dar și pace dela Domnul și binecuvântare arhierescă!

Cu ajutorul bunului Dumnezeu anul acesta la 17 Iunie se împlinesc 150 de ani dela înființarea Diecezei Noastre. Ca să putem comemora cu vrednicie această ziură însemnată pentru biserica noastră, prin această convocăm Sinod diecezan pe ziua de 17 Iunie 1927 în biserica Noastră Catedrală din Oradea.

Programul acestui Sinod va fi:

I.

În ziua de 16 Iunie la orele 5 d. m. se va ținea Congregația pregătitoare în reședința episcopescă în care 1. se va ceti apelul nominal al membrilor sinodali; 2. se vor constitui oficialii Sinodului; 3. se va face împărțirea membrilor sinodali în comisiuni; 4. la ora 6 d. m. se vor întruni comisiunile sinodale.

II.

1. În ziua de 17 Iunie orele 8 dim. se va celebra Sf. Liturgie Pontificală cu „Impărate ceresc” în biserica Catedrală la care vor asista toți membri sinodului și vor concelebra cei designați. Preoții cari nu vor concelebra în timpul Sf. Liturghii vor ocupa locul în presbiter.

2. După terminarea Sf. Liturghii Episcopul și asistența vor depune ornatele, și Episcopul îmbrăcând mandia, la masa așezată în presbiteriu ocupă locul prezidial, de unde va ținea cuvântarea de deschidere a Sinodului.

3. Terminându-se cuvântarea, Promotorii

vor cere a se publica decretul deschiderii Sinodului.

4. După deschidere se vor ceti și împlini toate formalitățile prescise.

5. Apoi se vor prezenta și desbate proiectele de decrete prezentate și trecute prin comisiuni.

6. După terminarea lucrărilor se va ceti decretul de încheiere și de subscriere a actelor sinodale.

7. Apoi se va cânta Doxologia cea mare și se va da binecuvântarea.

În urmare lăsăm și poruncim în baza obediției clericale, ca în ziua amintită la ora 8 dimineața să se prezinte în Biserica Noastră catedrală:

1. Veneratul Capitul catedral prin prezența tuturor canonicilor actuali și onorari.

2. Vicarul foraneu episcopesc al părților sătmărene.

3. Archidiaconii actuali și onorari.

4. Protopopii actuali și administratorii oficiilor protopopești.

5. Primnotarul consistorului Nostru episcopesc.

6. Câte un deputat ales din fiecare district protopopesc.

7. Decanul Academiei Teologice din Oradea și toți profesorii acelei Academii.

8. Directorul liceului român unit din Beiuș cu un deputat ales prin corpul profesoral.

9. Directorul școlii normale unite din Oradea cu un deputat ales prin corpul profesoral.

10. Superiorul Părinților Asumpționiști din Beiuș.

11. Profesorul de religie dela liceele de Stat din Oradea și Carei și dela liceul din Beiuș.

12. Preotul misionar.

Deputații Corpurilor profesoralii pot fi aleși numai dintre profesorii-preoți.

Toți cei îndreptățiți și amintiți mai sus și cei ce vor primi invitare personală la acest Sinod diecezan, vor avea să se prezinte în persoană la termenul fixat.

Duminecă în 12 Iunie a. c. în Sărbătoarea Pogorîrii Spiritului sfânt în toate bisericile parohiale din Dieceză se va cânta la sfârșitul Sf. Liturghii Doxologia mare și se va vesti poporului credincios despre Iubileul nostru.

Darul Domnului Nostru Isus Cristos și iubirea lui Dumnezeu Tatăl și împărțirea Spiritului Sfânt să fie cu voi cu toți.

Dat în Reședința Noastră Episcopoească din Oradea la 31 Martie anul Domnului 1927, al episcopatului Nostru al XV-lea.

No. 682/1927.

Revendicarea depunerilor la Cassele poștale de economii din Viena și Budapesta.

În conformitate cu adresa Ministerului de Culte cu No. 10414/1927 comunicăm, că toți aceia, cari față de Cassele poștale de economii din Viena și Budapesta au revendicări de depozite de numerar sau de titluri să se adreseze Oficiului poștal din localitatea respectivă, dela cari vor primi convenite relațiuni pentru facerea formelor legale în vederea aranjării acelor revendicări.

Oradea, la 23 Martie 1927.

No. 762/1927.

† Necrolog.

Cu durere comunicăm Ven. Cler diecezan, că preotul diecezan în pensie On. *Timotei Varga* în ziua de 3 Martie 1927 a repausat în Domnul în anul al 88-lea al vieții, și al 62-lea al preoției sale.

În veci amintirea lui!

Oradea, la 31 Martie 1927.

Partea Neoficială

De Înviere

Acâtea-ora în viață trece faptul învierii lui Cristos pe dinaintea ochilor minții noastre! Decâte ori s'a oprit valul de lumină și bucurie desăvârșită ce cauzează aceasta întâmplare sublimă la porțișoara inimii noastre, pătrunzând înlăuntru numai câte o mică frântură? Noi tot cei vechi am ramas, bătătorind aceleași căi pietroase și spinoase ale patimilor și-ale păcatelor noastre îmbătrânite.

Suflete rătăcile, suflete orbite de lumina izbitoare a lumii acesteia, până când veși orbeca în întuneric? Nu te-ai lăsat luminat nici acum de lumina puternică ce străbate din mormântul lui Hristos? Vei sfârși azi-măine cursul vieții tale efemere, și lumina lui Hri-

stos îți va luci numai ca un îndepărtat amurg de soare. Trezește-te, deșteaptă-te, ridicăți fruntea și privește spre cel ce-a răsărit din mormânt. El este în stare a-ți sătura și dorul tău după fericire. Fără de el, ai trăit în zadar, un lung nimic îți va marca cursul vieții tale, care va dispărea în sfârșit, ca drumul pasărei în sbor!

Leapădă lanțurile păcatului, cu toate formele lui întortochiate, îmbracă-te în haina luminii, în haina iubirii lui D-zeu și a iubirii de oameni. Prodù fapte de pocăință, căci bună este pocăința în zilele de restriște. Innoit prin Hristos la o nouă viață, vei fi mai fericit, mai mulțumit și mai desăvârșit. P. T.

Patimile Domnului

de Păr. Dr. AL. L. TĂUTU.

De nouăsprezece veacuri rulează cea mai sfâșietoare dramă, cel mai dureros film înaintea ochilor omeniirii: tragedia vieții și a patimilor lui Hristos. De nu s'a rulat pe film inventat de mintea omenească, l'a rulat Biserica în misterele sale, punându-l mereu în fața credincioșilor ei, ca să scoată din el putere, să îmbrace, medităndu-l, o nouă viață. Și trebuie să recunoască ori cine, că nouăsprezece veacuri n'au fost de ajuns pentruca sufletul omenească să soarbă toată învățătura și mângâierea ce prezintă aceasta tragedie. Și încă de vor trece nu știu de câte ori nouăsprezece, tragicul lui Hristos tot inepuisabil va ră-

mânea, în învățături, și motive de formare a caracterelor.

Acest film al patimilor Mântuitorului a fost, ce a dat putere miilor și milionelor de creștini, cari în cursul veacurilor s'au nizuț a trăi după postulatele religiunii lui, desvôlând în sine divinul, și combătând omenescul, prea-omenescul. Aceasta tragedie a lui Hristos, purtată cu atâta resemnare și maiestate de odală, a făcut pe martirii creștinismului să privească în fața călăilor cu un curaj neclătinat și cu o resemnare ce stărnăia înduioșare. Aceasta suferință alui Hristos a făcut pe sfințele fecioare să uite tot ce-i lumesc, și să-și

consacre ce aveau mai sacru, mai cast, mai prețios, mai scump: candoarea inimii și a sufletului lor mirelui ceresc.

Aceste patimi a lui Hristos au făcut pe mulți oameni să scoală din ele comori de virtuți nebănuite și necunoscute neamului omenesc până atunci, virtuți de eroism în biruirea de sine, virtuți de eroism în biruirea suferințelor și a necazurilor, virtuți de altruism și nobleță neînchipuită.

Patimile lui Hristos au fost un continuu izvor și stimulent de virtuți frumoase și nobile în istorie. Dar ele nu sunt mai puțin eficace nici astăzi. Ceeace a însuflețit pe sfinți, este izvor de multă tărie și creștinilor credincioși de astăzi. Ori, cine nu a avut parte de decepții în viața aceasta? Cine n'a fost prigonit din partea a lor săi? Cine n'a îndurat calomniilor, malițiilor, detragerii, batjocuri, hule, ș. a. pentru adevăr, pentru dreptate, pentru că a voit să fie om de caracter? Toate acestea se reoglinesc în patimile lui Hristos, care a fost cel mai hulit, cel mai calomniat, cel mai urit, cel mai prigonit pentru dreptate, adevăr și bunătate.

Patimile lui Hristos, tragedia aceasta a tragediilor, de care nu sunt în strare să compună nici cei mai tari genii ai literaturii și ai psihologiei, reoglinesc defectele, scăderile, viciile și păcatele noastre în același timp, când ele sunt reflexul virtuților noastre. Ele sunt oglinda în care își poate vedea fiecare adevărata sa față și văzându-o să se cunoască în adevăr și realitate.

Să lăsăm să pătrună asupra noastră tragedia lui Isus, pentru ca pătrunzând să ne vedem și noi adevărata noastră față.

Dintre toate tipurile cari rolează în acest dureros film al patimilor lui Hristos să ne oprim privirea mediativă asupra următoarelor: *Fariseii, Iuda, Pilat și Isus*.

Fariseii, acești apostoli ai minciunii, ai falsității, ai urii, pentru menținerea situației lor, în mândria și fudulia, lor resistă adevărului, închid porțile inimelor lor, ca să nu pătrună acolo soarele cel luminător al dragostei, al altruismului, al fraternității oamenilor, de orice condiție, de ori ce proveniență ar fi ei. Un formalism sec, tradițional, situația lor privilegiată, naționalismul lor îngust, amenințate toate acestea de concepția largă, înțelegătoare și iertătoare a lui Isus, îi umple de ură, îi face răsbunători, invidioși, gata a se folosi de orice mijloace pentru a-l pierde pe cel ce le conturbă situația și privilegiile lor. Ce negliobi, crezând că astupând gura celui ce grăiește adevărul, vor putea să amuțescă și glasul adevărului, carele e vecinic și nu se lasă amuțit nici gătuț de mâini omenești. Nimic nu poate să susțină curajul și tăria unui om mai mult decât conștiința că luptă pentru adevăr. Chiar și dacă vei cădea în apărarea lui, căderea ta va fi sublimă, eroică, pentru că ai căzut pentru o idee care e din însuș Dumnezeu, carele a zis despre sine, că

e Adevărul. Triumful Fariseilor a fost efemer, atunci când au crezut că pot dormi liniștiți de grija celui ce le vestește adevărul, cerul s'a sculat întru apărarea dreptului, întunecându-și fața, pământul s'a cutremurat în măruntaiele sale amenințând cu cutropire pe apostolii minciunii și ai urii. Hristos a înviat, fariseii au dispărut, nici că se putea o răsplată mai statornică, mai desăvârșită a dreptății și a adevărului.— Să nu șovăim a fi în viață luptătorii și susținătorii tari ai adevărului și ai dreptății, pentru că din atitudinea noastră față de aceste două mari principii, ni se va judeca caracterul nostru, cea mai prețioasă comoară a unui pământean.

* * *

Celalalt tip al patimilor lui Isus, vrednic de considerarea noastră este luda trădătorul, tipul omului fără caracter, perfid și slăbănog, care pentru un nemernic câștig trecător este în stare să-și vândă pe însuș măiestrul său, și încă prin semnul cel mai delicat al preteniei, printr'un sărut. Așa că luda întrunește cu cel mai josnic caracter, cea mai scârboasă fățarnicie. În el slăbăciunea voinții numai de pofta banului și de perfidie e întrecută. El care a fost nutrit cu vorbele și povețele măiestrului său divin, a fost admis la intimă pretenie cu fiul lui Dumnezeu, prințul prinților, el care era destinat pentru cel mai nobil oficiu: de a fi vestitorul binelui și a-l adevărului în lume, — iată cum își înțelege misiunea: întră satana în el și cuprins de pofta banului săvârșește cea mai neagră dintre trădările câte le cunoaște istoria omenirii.

Dacă purtarea fariseilor se mai poate scuza, că au lucrat orbiți de patimi, și conduși întrucâtva de legitima, deși idioata alipire către datinile străbune, comportarea lui e incalificabilă, e de neiertată, e un mister, e o taină. Singur el și tratatul au putut să știe ceva din acest zguduitor mister al trădării lui Iuda.

Dacă Iuda prin tradarea sa scârboasă stârnește întreg disprețul și întreaga noastră respingere, prin răsbunarea conștiinței sale, e în stare să zguduie întreaga ființa noastră, arătându-ne învederat și palpabil ce e în stare să producă păcatul. Iuda n'a prevăzut toate urmările tradării sale, pornit poate de o mică patimă, din o mică ambiție vătămă, văzând apoi desfășurarea ireristibilă a evenimentelor, s'a îngrozit de sine, a desperat, s'a spânzurat.

Câte cazuri similare în viață! Pentru o mică patimă ce cere îndestulare, suntem în stare să trădăm interesele conștiinței noastre; pentru o mică ambiție jicnită suntem în stare să trădăm interese de obște, trecând în tabără contră, arătând pe lângă slăbăciune de voință, și o slăbăciune de caracter. Și măcar de am avea remușcări cum a avut Iuda! Mulți Iuzi ai zilelor noastre săvârșesc trădări regretabile în contra lui Dumnezeu și a oamenilor fără cel mai mic semn de remușcare, ceeace este mai rău.

* * *

Să ne mai oprim puțin și asupra lui Pilat. Pilat e tipul omului comod care nu-și ia osteneala să cerceteze în amănunt o chestiune, ce-i aparține, ci judecă după furia poporului instigat și se lasă intimidat de acesta, ca nu cumva să-și piardă oficiul, slujba. Caracter ce-l respinge integritatea creștină. — Nu te lăsa influențat, și intimidat în lupta ta pentru adevăr; o coajă de pâine-ți va hărăzi soarta și ție. Nimeni nu s'a văzut murind de foame, pentru că a luptat pentru Dumnezeu. — Nu trata lucrurile tale superficial, să-ți pui toată seriozitatea ta în cercetarea cauzelor altora încredințate ție, să nu refuzi nici pe omul cel mai calic, nu poți să știi ce urmări pot avea comoditatea și superficialitatea ta. Pilat prin aceste slăbiciuni ale sale a ucis pe fiul lui Dumnezeu. Tu nu ucid, respingând sau dând nedreptate cuiva, pe nici un fiu al omului.

* * *

Și acum să ne întoarcem privirile spre acela, care hulit și ocărit fiind n'a ocărit, nici n'a blestemat, ci ca o oaie la junghiere s'a și ca un miel înaintea celui ce-l tunde așa nu și-a deschis gura sa. El care este fiul Tatălui, Dumnezeu adevărat, Creatorul cerului și al pământului, care cu un singur act al atotputernicei sale voinți a tras toate din nimica la existență, El care este Domnul cerului și al pământului, Judecătorul celor vii și al celor morți, El, curățenia și soarele dreptății, la care n'a încăput nici cea mai palidă bănuială de păcat, nici cea mai mică umbră de patimă și defect, — e socotit acum cu cei fărădelege, judecat de către judecătorii nedreptății și ai minciunii, osândit la moarte alături de cei din urmă criminali, și omorât cu cea mai înjositoare moarte, a restignirii. Nu ne mirăm dacă în fața acestui spectacol misterios și neînțeles de mintea omenească, Biserica, mireasa cea iubită a Domnului, chiamă neamurile pământului, chiamă chiar puterile naturii să plângă și să jeluască alături de dânsa: "Pre cel ce s'a restignit pentru noi veniți să-l laudăm toți, că pe acela văzându-l Maria pre cruce a zis: Deși răbzi restignire, Tu ești Fiul meu și Dumnezeul meu... Cel ce a spânzurat pământul pe ape se spânzură astăzi pe lemn. Cu cunună de spini s'a încoronat regele îngerilor. Cu porfiră mincinoasă s'a îmbrăcat cel ce îmbracă cerul cu nouri. Lovire preste obraz a luat cel ce a liberat pe Adam în Iordan. Cu piroane s'a pironit mirele Bisericii, cu sulița s'a împuns fiul Fecioarei: ci celce singur ești fără de păcat, îndelung răbdătorule Doamne, slavă ție!"

Patimile Domnului sunt cel mai adânc mister al teologiei creștine. De aceea nu ne mirăm dacă el Iidovilor le este sminteală, iar păgânilor nebunie, dar nouă celor ce credem într'ânsul ne este lumină și izbăvire. În fața lui Părinții și mării Bisericii își pleacă fruntea admirând înțelepciunea și bunătatea cea nespusă a lui Dumnezeu celui ce vrea să ridice omenirea. O, bogăție a înțelepciunii și a iubirii lui Dumnezeu, care pe Fiul său cel Unul născut

nu l-a cruțat ci l-a jertfit bucuros pentru noi, — exclamă sf. Pavel. Patima lui Hristos este monumentul cel mai neperitor al sentimentului de dragoste și bunăvoință a lui Dumnezeu pentru noi.

Dar patimile lui Hristos sunt și școala cea înaltă a formării caracterelor. Hristos este tipul omului prigonit, sacrificat pentru dreptate, pentru adevăr. El este tipul omului drept, cu conștiința liniștită, că a săvârșit dreptatea; a săvârșit adevărul, și ca răsplată are nerecunoștința, ura, tradarea, huiuirea, moartea. La cine să alerge cei ce au parte de o asemenea soartă în viață? Dacă nu la dânsul, care s'a făcut asemenea nouă întru toate, afară de păcat; la dânsul care a încercat tot amarul durerii și al nerecunoștinții, al prigonirii și al disprețului.

Așa a trebuit să pată Hristos, dacă a voit să fie dascălul omenirii, și mai ales dacă a voit să fie doftorul și vindecătorul sufletelor. Cum se vor putea sana adâncile rane ale omenirii, dacă nu prin nebunia Crucii? Ranele pricinuite de orgoliu, de îngâmfare, care este boală înăscută fiecărui om? Ranele iubirii de argint și ale poftelor neînfrânate după averi și plăceri, dacă nu prin suferința Crucii? Toate aceste nu află vindecare și înfrânare decât în contemplarea suferinții lui Hristos. De aceea patimile lui Hristos sunt remediul cel mai universal și cel mai eficace al boalelor sufletului omenesc.

Să știm, că orice ne va ajunge în viață; ori durere, ori necaz, ori suferință, ori rușine, ori desiluzie, experiența vieții și a multor suflete ne spune, că mângâiere, alinare, pace, ba chiar bucurie în dureri, nu vom găsi decât în Hristos, și încă în tămăduitoarea lui palimă. Căci dela cine crezi că vei putea obține mângâiere în necazuri? Dela preteni, ori soție, dela neamuri, ori dușmani? Ce pot toți aceștia, ce poate cea mai iresistibilă iubire să producă în suferințe și dureri? Au durerea nu îndepărtează dela toți aceștia, făcându-ți de multe ori chiar grea prezența lor? Singurul care mângăie, care dă tărie, e acela carele a deslegat pe păcătoasă de adulter, care pe Iuda l-a iertat și l-a numit prieten, care s'a rugat pentru cei ce-l restigneau, carele a dăruit raiul Ialharului de pe cruce zicând. „Astăzi cu mine vei fi în raiu“. Ar fi bine s'o știm aceasta, înainte de ce ne-ar da viața o aspră lecție în materie.

— *Recepție solemnă.* La Bunavestire s'a făcut cu mare solemnitatea promovarea solemnă alor 30 de membrii noi ai Reuniunii Mariane dela parohia Olosig săvârșită de P. S. Sa Dr. Valeriu Tr. Frențiu. A fost foarte edificator să vezi cum profesori, advocați, etc. ingenunche înaintea altarului primind medalia și diploma de membru, și recitând formula de consacrare către P. C. Dorim acestei Congregații de sub dirijarea zelosului decan al baroului din Oradea, Dr. Dem. Chiș, mult spor și râvnă la muncă.

Jertfa împăcării

de Păr. AUGUSTIN COSMA, profesor.

Viața omenească nu poate fi privită izolat, dacă vrem s-o înțelegem. Privind, din depărtare, o ceartă: desfășurarea tragică a patimei omenești; văzând gesturile exasperate, schimbarea totală a feței, atitudinea trupului ieșită din normal, — nouă, cari n'am avea nimic comun cu această deslănțuire a patimilor, nici barem cunoștința motivelor acestei deslănțuiri, — ni se va părea comică, cărașioasă. Înțelegând însă dedesubturile acestor ieșiri, prin simpatie și antipatie chiar de le-am desaproba, dar suntem în măsura de a le înțelege.

Nu atât să o înțelegem viața omnească luându-o izolat, fiindcă omul nu e făcut să trăiască singur, nici viața omenească să se desfășure izolat. Umanitatea se manifestă, dar mai ales se desăvârșește, tocmai în mijlocul învălmășelii psihofizice a tendințelor tuturor de a-și trăi și desăvârși viața proprie. Așa că viața individului; desfăcută de existența și viața celor între cari se manifestă, se pare imposibilă, cel puțin pentru faptul că natura nu prezintă, căci nici nu poate să prezinte, vieți umane total izolate.

Cu atât mai puțin va putea fi înțeleasă viața Mântuitorului, privită fiind izolată, dar nici chiar privită numai din punct de vedere omenească.

Privită numai sub acest raport, n'am putea să vedem în ea, decât zbuciumările zădarnice ale unui suflet de-a înfăptui în viața sa și de-a introduce în conștiința și faptele altora, prin faptele și vorbele sale, adevărul. Privit sub raport omenească numai, rezultatul vieții desinteresate a Mântuitorului este tragic, căci cel ce a trecut prin această lume binefăcând, înțelegând și vindecând toată mizeria omenească: trupească și sufletească; cel ce a împărțit în întreaga lui viață, dragoste și milă, — a fost răsplătit cu ura nemiloasă și ingrată a celei mai rușinoase morți, a răstignirii pe cruce: spânzurătoarea vremilor de atunci.

Va trebui deci să privim viața lui Isus sub raportul sub care a privit-o și înțeles-o însuși: sub raportul veșniciei, sub raportul mântuirii tuturor. Sub acest raport neînțelesul dispăre, iar tragicul devine o necesitate dureroasă, dar totodată izvorul nostru cel mai bogat de cunoaștere a rostului vieții omenești; izvor de mângăere, izvor de întărire în drumul ce duce, prin cunoașterea adevărului, la izbânda binelui. *Căci singura cale de cunoaștere a rostului vieții omenești, ce cuprinde singura posibilitate de izbândă, este calea preconizată de Isus prin fapta și învățăturile lui.*

Rostul vieții și al învățăturilor sale, mai frumos decât am putea noi s-o facem și-l explică însuși Mântuitorul în o pildă de a sa, la Mateiu cap. 13 v. 24 — 30. „Asemănatu-s'a împărăția cerului omului care a sămănat sămânță bună în țarina sa“, — zice Mântuitorul. Și continuă: „iară dormind oamenii, venit-a vrăjmașul lui și a sămănat neghină între grâu și s'a dus“.

După ce a răsărit, a venit slugile stăpânului și i-au zis: Doame, pământul l-ai arat, grâu bun ai sămănat, dar a răsărit prin el multă neghină. De unde e aceasta? Și a răspuns stăpânul întristat: „Pământul l-am arat, grâu bun am sămănat, dar a venit vrăjmașul și a sămănat neghină“.

În aceasta pildă se cuprinde întreg rostul ve-

nirii și a vieții lui Isus pe acest pământ. Căci grâu bun a sămănat Dumnezeu, prin primii noștri părinți: Adam și Eva, pe acest pământ. Și sămânța binelui, a frumosului și a adevărului era sădită în sufletele lor. Din această sămânță, prin concursul liberei lor voinți, trebuiau să-și crească în sufletele lor rodul fericirii veșnice.

Dumnezeu care n'a fericit pe îngeri fără concursul lor, n'a vrut să ne ferească nici pe noi, fără participarea noastră efectivă; dar nici n'ar fi cadrat această mântuire silnică cu firea noastră, căci fericirea nemuncită n'ar fi avut nici un preț pentru noi. Omul trebuia deci să dovedească, că merită fericirea pentru care a fost creat. Și ce trebuie să facă omul să merite această fericire, ce trebuie să facă, să ajungă la imunitatea devierii dela ținta sa? Nimic altceva, decât să se slujească de mintea sa, spre a cunoaște, și de voința sa, spre a recunoaște realitatea: să recunoască că a fost creat, deci n'a existat înainte de a fi creat. Să recunoască: că a fost creat de cineva, care a existat înaintea sa, care n'a avut nevoie de ajutorul nici de prezența lui pentru a fi; că acel cineva, tocmai prin donarea nemeritată a fericirii existenței lui, i-a dat dovada dragostei sale nemărginite și desinteresate, dar acel cineva vrea ca omul, prin concursul său, ce se va manifesta cu credința în El și în încrederea în El și servirea Lui, — să-și merite fericirea veșniciei existențe.

Unei minți lipsită de patimi, încercarea la care i-a pus D-nul pe primii oameni, prin condițiunea de a nu călca o poruncă a celui ce singur știe pentru ce a pus-o, — se pare atât de justă, iar împlinirea porucii atât de ușoară. Dar a venit vrăjmașul firesc al omului: îngerul căzut, deavolul și a sămănat în inima primilor oameni, în mintea lor amețită de frumusețea propriilor lor ființe și de claritatea minții lor ce se părea că înțelege totul, a sămănat în mintea lui Adam și a Evei necredința, neîncrederea față de Creatorul, neîncrederea față de intențiunea Lui bună, față de dragostea Lui; și a crescut și nutrit, din această sămânță, în inima fiilor, revolta îngâmfată împotriva tatălui iubitor, pe motivul sugerat de deavol: că Dumnezeu, prin porunca, de-a nu mânca din pomul științei binelui și al răului, vrea să-i împiedece pe ei ca să știe și să înțeleagă totul și să fie prin aceasta asemenea Creatorului.

„Veți fi asemenea lui Dumnezeu“, le înțeția deavolul spre acțiune, mintea lor revoltată.

Ar fi desigur uluitoare și amețitoare pentru noi, această îngâmfare a primilor oameni, dacă nu ne-ar fi transmis o și nouă ca pe o tragică și dezastruoasă moștenire; dacă întreaga viață omenească, cu toată vertiginoasa dezvoltare a civilizației și tehnicii moderne, n'ar fi altceva, decât un continuu și înțeles dat de îngâmfarea umană pentru a cuprinde tainele nepătrunse ale Dumnezeirii; decât o înălțare continuă a turnului Babel, pentru a cuceri cerul; decât un veșnic sbor de la cer spre soare, — ca în umilința aripiilor topite și'n rușinarea amestecării limbilor, să recunoaștem mărginirea firii umane și neputința de a ne ridica spre cele înalte, fără de ajutorul Celui ce ne-a creat.

Ce-a urmat o știm foarte bine din istoria biblică, Neghina fiind sămănată în pământ bun, în pământ

îngrijit s'a prins a crescut și s'a răspândit de a cuprins întreg pământul. Și s'a răspândit într'atâta, încât se părea că este imposibil de plivit. Dumnezeu însuș, în Sodoma și Gomora, nu neghina, ci grâul cel bun l-a plivit: un singur fir de grâu, familia lui Lot, ca să ardă apoi neghina cu foc și pucioasă. Iar mai târziu, în vremea lui Noe, l-a plivit pe Noe cu familia sa și l-a așezat în corabie, ca să-l mântue de neghina, ce-a pustiit-o cu potop.

Dar Dumnezeu, care este al milei și îndurării, s'a îndurat de această omenire, încurcată în ițele păcatelor sale. În această milă, au avut de sigur un rol însemnat amarnicele lacrimi ale lui Adam, vărsate pe umerii ucigașului său fiu Cain. Groaza de crima celui ce era sânge din sângele său, nu-l putea scăpa de remușcările de a-și recunoaște în crima lui păcatul său și nu-i putea înăbuși durerea îngrozitoare de a se simți total prin singurul, dar imensul său păcat, tatăl păcatului și al mizeriei din lume, el, care fusese creat să fie izvorul fericirii.

Și nu putea să-l mângâie nici scuza copilăreasă, dar omenească, de-a pune vina în cărca altuia; el într'a Evei, Eva într'a diavolului, căci bine știa și simțea că voința lui putea și trebuia să pună stavilă tendinței răului de-a intra în sufletul său. Cu lacrimi amare, din dureri usturătoare, implora dela Domnul mântuirea sângelui său, căci el era tatăl de sânge al tuturor — buni și răi. Și Domnul, îndurându-se de el, i-a închis, la lungi bătrânețe, ochii pocăinței sale, cu nădejdea făgăduinții că va îndrepta însuș, prin trimiterea Fiului său, răul deslănțuit de dânsul.

Dar și până la trimiterea fiului său, Dumnezeu s'a îngrijit, prin oamenii săi — prorocii, de plivirea neghinei, de întărirea rădăcinii grâului bun, dar mai ales de ocrotirea grâului bun între neghină, prin nutrirea continuă a nădejzii în Mântuitorul ce va veni.

Un om a deviat dela calea rostului vieții omenești, — unul trebuia să regăsească această cale; prin îngâmfare s'a abătut — numai prin umilință putea să o regăsească. Dar fiindcă exemplul primului om, al celui ce fusese numai om, ori cât de bun și drept fusese creat, era dezastruos și dureros, — cel ce venia să regăsească omului calea pierdută, să-i aducă adevărul și să-i redea adevărata viață omenească, nu mai putea să fie numai om.

S'a coborât deci însuș Fiul lui Dumnezeu, de pe piscurile înălțimilor divine, în afunzișurile adâncimilor omenești: și-a părăsit strălucirea Dumnezească pentru a îmbrăca smerenia omenească. „Dumnezeu fiind, s'a micșorat pe sine, chipul servului luând”. A luat asupra sa, făcându-se om, toată mizeria ființei noastre omenești, afară de a păcatului, — căci tocmai păcatul îndreptățește rostul lui pe pământ, ca să-l sugrume. Prin sărăcia sa, a aurit umedele paie din ieslea Vifleimului: ne-a îndulcit sărăcia noastră; prin suferințele sale benevole, a tras, în jurul suferințelor noastre, averea fericirii, a singurei fericiri posibile pe acest pământ a fericirii sădite în pământul durerilor și alimentată din nutremântul suferințelor pocăinții.

Viața lui o cunoaștem în deajuns din evanghelii. Și-a găsit doar unsprezece inși, cari după ce au pus mâna pe coarnele plugului, să nu se întoarcă înapoi, ci să-l urmeze, fără preget, în lupta grea contra păcatului. Ceilalți toți, conduși de însuși învățacelul său Iuda, toți, toată neghina împotriva vieții sămânței D-zeești. Deși însuș a accentuat-o cu fapta și vorba

sa, a venit chiar pentru aceștia; printre ei a trecut binefăcând. Pentru păcătoși a venit. Ale lor mizerii trupești și sufletești le-a vindecat. Ale lor dureri le a simțit; ale lor mizerii le a îndulcit. Pentru ei a vărsat lacrimi amare pe zidurile Ierusalimului. Boalele lor le-a vindecat: pentru ei a făcut minuni. Pentru învățacelii săi nu; doar pentru soacra lui Petru a făcut minune vindecându-o; dar în schimb a menajat aproape chiar patima de argint a lui Iuda, punându-l vistierul milelor oferite de bunătatea oamenilor; toate le-a încercat: să pătrundă în inimile lor, să-i încălzească și să-i mântuiască cu dragostea lui.

La un moment dat se părea că Fiul lui Dumnezeu își ajunge ținta mântuirii tuturor, încă în viața sa pământească. Acest moment era unirea tuturor în a recunoaște puterea lui Dumnezească: în intrarea sa triumfală în Ierusalim, din Dumineca Floriilor. Dar imediată legătura a Duminecii Floriilor cu săptămâna patimilor arată, că acest moment n'a fost altceva, decât o dovadă din partea lui Isus că: Fiul omeneș are putere de a aduce spre apărarea și recunoașterea sa, nu numai legiunile îngerilor Tatălui său, dar chiar legiunile omenilor între cari a viețuit.

Dar necesitatea mântuirii atinsese doar, fără să pătrundă adâncurile sufletelor oamenilor; iar dragostea față de Isus a celor mulți ce-i strigau Osana! era prea interesată, ca să fi putut fi sinceră și trainică: îl urmau fiindcă-i saturase și-i vindecase; suferința trebuia să desăvârșească legătura indisolubilă a omului căzut în mizeria păcatului cu Dumnezeu-omul ce suferă pentru mântuirea lor. Pentru aceea a urmat, după intrarea triumfală, cea mai rușinoasă, dar, în urmările ei, totodată cea mai glorioasă săptămână din viața omenirii. E săptămâna în care, învățacelul său iubit, l-a vândut pentru prețul unei grădini; l-a tradat cu semnul dragostei: cu sărutarea. Săptămâna în care l-au prins, l-au scuipat l-au bătut. L-au acuzat pe nedreptul, aducând martori mincinoși, ca să ucidă Adevărul. Săptămâna în care înșiși învățacelii lui iubiți și ocoliți, chiar însuș Petru, urmașul său în opera de mântuire a generațiilor ce vor veni, s'au împrăștiat și l-au negat de teama suferințelor, pe cari însuș, pentru ei, dar mai târziu, întăriți prin Spiritul Sfânt, înșiși învățacelii le-au luat de bunăvoie asupra lor, pentru Isus. Aceasta a fost partea cea mai amară din paharul suferințelor Mântuitorului, mai amar decât însăși răstignirea sa pe cruce. Numai pentru aceasta s'a rugat el Părintelui său ceresc, dacă se poate, să treacă dela el acest pahar; dar voia Tatălui era să-l bea paharul până 'n fund și l-a beut. A primit fără murmur, cu liniște Dumnezească batjocurile, bătăile, încununarea cu spini, răstignirea. Singurul amar ce s'a putut amesteca în această liniște a fost nenorocirea „fiului pierzării” a lui Iuda, care-și pusese în calea mântuirii sale prea multe piedeci, ca să le mai poată singur învinge; trebuia deci să-și deplinească nenorocirea sa înainte de împlinirea mântuirii tuturor, căci devenise, prin nestăvilirea patimei sale, singurul dintre cei vii incapabil a fi mântuit: prea mult cunoscuse sfințenia și bunătatea învățătorului și prea mult abuzase de ea, decât să mai fi putut avea rezerve în sufletul său pentru pocăință. A desperat și s'a spânzurat.

Așa că Mântuitorul liniștit a putut să aducă, cu brațele întinse pe cruce: binecuvântător asupra lumii întregi, — supremul omagiu Dumnezeirii ofensate, singurul leac al mizeriei noastre, singura posi-

bilitate a pocăinței noastre, prin cuvint-le: „Doamne, iartă-le lor că nu știu ce fac”. Dumnezeu-Omul, care ne cunoaște, îndulcește mânia Dumnezeiasă, deslănțuind asupra noastră pentru păcatele noastre, prin desvăluirea adevăratului izvor al păcătoșeniei noastre, care nu e într-atâta răutatea, cât mai vârtos: prostia noastră.

Ultimile cuvinte rostite de Isus în viața-i pământească: „S'a împlinit”, arată că mila Dumnezească a primit explicarea și jertfa Fiului său pentru mântuirea fraților lui.

Revolta noastră împotriva Fariseilor, împotriva poporului săturat, vindecat și învățat de Isus, dintre cari acum mulți îl batjocorau și strigau: Restignește-l, n'ar putea fi sinceră, dacă n'am recunoaște că e natural, ca omul păcătos, care nu se lapadă de păcat și patimi, să urască pe cel bun și drept și să caute pierzarea lui. Inșine o facem, aceasta, și am fi făcut-o poate, dacă eram noi în locul Farizeilor; și o facem zi de zi, prin patimile și păcatele noastre. Le-a fost ușor Fariseilor să atle, în sufletele mulțimii, pământ prielnic, pentru a sădi în ei ura, căci pentru ei, pentru toți, Isus nu era un oarecare Varava, care astăzi e, mâine nu-i, ci unul, care vorbise: ca unul ce avea putere, și și arătase puterea-i Dumnezeiască prin minuni; unul care le răscolise sufletele lor, desgolindu-le răutatea și zădărnicia pa'imilor lor și care pretindea urmarea Lui, urmarea vieții lui necondiționată, pretindea luptă neîmpăcată împotriva patimilor proprii și a răutății lor, dacă vrea să-și dobândească fericirea vremelnică și veșnică.

Prea izbitoare era lumea ce le-o aprinsese, dar

prea grozavă se părea pretensiunea, și prea le răscola, din adâncuri sufletele, tendința împlinirii aceleia, — ca să nu fi devenit convingere vorba nebunului ce grăise instictiv adevărul: „că mai bine să piară un om pentru popor, decât întreg poporul să piară.” Și a privit lumina pământească a Dumnezeului — om, pentru a se putea câștiga mântuirea Dumnezească a tuturor.

Natura însăși, care nu poate să se împotrivescă Creatorului, s'a îndurat, stânci s'au despicat soarele s'a întunecat, catapeteazma bisericii s'a crepat: natura s'a revoltat îndurerată împotriva ticăloșiei omului.

La pătrunderea ultimelor cuvinte ale Mântuitorului: „s'a împlinit”, în lumea veșniciei, Adam a putut să verse ultimele, dar dureros de fericite lacrimi: Dumnezeu omul a sdrobit puterea deavolului, a șters dunga păcatului trasă adânc de Adam și a redat omului puțința de a trăi viața lui Adam dinainte de cădere.

Și ca să avem și mijloacele necesare pentru această puțință, cum însuși a spus-o: nu ne-a lăsat orfani, s'a lăsat pe sine însuș mijloc și ajutor pe altarele noastre, ca să poată fi de o sută de ori mai fericit cel ce nu vede, dar crede.

În această lumină de vom privi jertfa crucii Mântuitorului, ne vom adăpa la izvorul adevărului vieții omenești, din care buzele noastre dacă vor bea, nu vor mai fi arse de focul patimilor, totodată vom înțelege pentru ce restignirea lui Hristos, pentru păgân e o nebunie, pentru evrei scandal, dar pentru adevărații creștini izvor bogat de mângâiere și putere de viață.

Fiul Omului

de Prof. Dr. N. FLUERAȘ.

Cetind cu luare aminte povestirile celor 4 evangheliști, conștiința de sine a lui Isus ne apare determinată dela început. El e mai mult decât un simplu muritor. Mentea contemporanilor săi connoșionali era adânc frământată de visul unui izbăvitor neînfrânt, care va sta mai pre sus decât toți profesii. D-zeul lui Israel va scula, din sămânția lui David, un om mare, care, ca și acela, se va naște în Vifleim.

Omul superior care întrunea toate calitățile, din cari se împletea aureola strălucitoare a Mesiei cel promis în Lege, era Isus. Aceasta ni-o dovedește întâlnuirea neîntreruptă a profesiilor mesiane, al căror început se pierde în negura vremilor bătrâne, dar cari cu sute de ani înainte de Hristos, existau, cuprinse în cărțile sfinte, cari închid în ele cel mai sfânt ideal al omenirii: nădejdea răscumpărării. Că Evreii cunoșteau aceste profesii și așteptau împlinirea lor, nu încapă nici o îndoială; ba — după cum ne spune Tacit, Suetoniu și I. Flaviu — chiar și păgânii aveau cunoștința despre așteptarea Mesiei din partea Evreilor.

La început ideea mesiană era mai nesigură; Mesia apărea în mintea oamenilor ca și un oare care izbăvitor, mântuitor. Ioana lui deveni mai clară la patriarhi; iar David și profesii îl descriu în toate amănuntele: ca răscumpărător, învățător, rege și preot dându-i și titlul de Messiah (Hristos, Unsuț D-lui).

Isus Hristos s'a identificat totdeauna cu Mesia cel promis în Lege. Cu toate aceste raționalistilor le place să afirme, că Isus numai după multe sovăiri a îndrăznit să asume rolul aceluia. Spun că gândul

acesta s'ar fi înfiripat în mintea lui numai în timpul cât a petrecut în pustie pregătindu-se pentru marea operă a reformării moravurilor. Și mai ales cuvintele cu cari l'a întâmpinat Sf. Ioan Botezătorul: „iată Mielul lui D-zeu, care ridică păcatul lumii!”¹⁾ i-au adus aminte cuvintele prorocului Isaia, care, vorbind de patimile Mântuitorului, zice despre el: „Acesta păcatele noastre poartă”, și „ca o oaie la junghiere s'a adus și ca un miel fără de glas înaintea celui ce-l tunde, așa nu-și deschide gura sa.”²⁾

E adevărat că Isus la început nu se numește pe sine cu acest titlu: Mesia, dar totdeauna, și între toate împrejurările a afirmat că el este Mesia cel promis în Lege. Cunoscută este întâmplarea, când Isus în vârstă de 12 ani, fu dus la sărbătoare în Ierusalim, unde despărțindu-se de către părinți, petrecu 3 zile în mijlocul cărturarilor și învățaților poporului discutând cu ei, încât se mirau toți de înțelepciunea lui. Și după ce-l aflară, la musturarea mamei, răspunde: „de ce m'ați căutat?” Au n'ați știut, că întru cele ce sunt ale Tatălui meu se cade mie să fiu?”³⁾ De aici se vede, că încă în acea vârstă fragedă, era conștient de chemarea, a cărei jertfă avea să fie.

A cunoscut el bine toate profesiile mesiane din scripturi, la cari se referea de atâtea ori, pentru ca lumea să înțeleagă, că el este Mesia. În sinogoga din Nazaret citește Jidovilor prorocirea Isaiei despre

¹⁾ Ioan 1, 29—30.

²⁾ Isaia 53, 47.

³⁾ Luca 2, 49.

mântuire prin Mesia,¹⁾ adăugând, că aceea s'a plinit deja în el: „astăzi s'a plinit scriptura aceasta întru urechile voastre!“²⁾ La întrebarea categorică a lui Ioan: „Tu ești cel ce vine, sau pe altul să așteptăm?“³⁾ răspunde trimișilor lui Ioan: „mergeți spuneți lui Ioan cele ce ați auzit și văzut: „orbii văd, șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții se scoală și săracilor bine se vestește!“⁴⁾ Ce sunt aceste vorbe, decât aluzie la cuvintele prorocului ce zice, când va veni răscumpărătorul „atunci se vor deschide ochii orbilor și urechile surzilor vor auzi; atunci va sări șchiopul ca cerbul și limpede va fi limba gângavilor.“⁵⁾ Convingerea că el este Mesia se vede și din cuvintele: „trebuie să se îplinească întru mine încă scriptura aceasta, care zice:“ și cu cei fără de lege s'a socotit“⁶⁾ referinduse-se la prorocia Isaiei: și cu cei fără de lege s'a socotit și el păcatele multora a purtat și pentru fărădelegile lor s'a dat“⁷⁾ Aceasta convingere a sa o vedește și exclamațiunea de pe cruce: „D-zeul meu, D-zeul meu, pentru ce m'ai lăsat“⁸⁾ cuvintele începătoare ale ps. 21, în care se descrie cu atâta plasticitate patima și soarta Mesiei, de parcă s'a scris după cele împlinite cu Isus. Nu respinge nici mărturisirea lui Petru, că Isus este Hristos, ci-l fericește;⁹⁾ ba chiar și el o mărturisește aceasta înaintea Samaritencei, când la vorbele acesteia, „știm că va veni Mesia ce se chiamă Hristos șcl.“ Isus răspunde: „eu sum, cel ce grăiesc cu tine!“¹⁰⁾

Isus era adânc convins, că toate ce s'au scris în lege despre Mesia, se referesc la el și zicea că: „se cade a se împlini toate cele scrise în legea lui Moise și în proroci și în psalmi despre mine,“¹¹⁾ iar ferizeilor și cărturarilor: de ați crede lui Moise ați crede și mie, pentru că el de mine a scris.“¹²⁾

Prin urmare era adânc înrădăcinată în sufletul lui Isus credința că el este Mesia cel promis în lege, că despre el a scris Moise și prorocii, că el este Hristos, omul cel nou, care este chemat să mântuiască lumea de fărădelegile ei și să înoiască omul cel vechiu.

Că Isus nu s'a numit pe sine, deodată dela început, Mesia se explică din tactul pedagogic, care îl vedește pe Isus de cel mai mare pedagog ce s'a pomenit cândva pe pământ. Poporul nu mai avea ideea clară, genuină despre Mesia cel promis în lege. Prin urmare trebuia mai întâiu să-l învețe, să-l lumineze, căci numai așa putea nădăjdui că învățăturile sale vor prinde rădăcini.

De ce să se numească el însuși Mesia, când poporul, care aștepta cu înfrigurare sosirea lui, a fost, de atâtea ori dus în rătăcire și la dezastru de către atâtea Mesia falși? Și așa nu i-ar fi crezut, pentru că ei altfel de Mesia așteptau. Ei așteptau un erou național, care să scuture lanțurile stăpânirii străine și să înalțe poporul ales. Planurile lui Isus însă erau diametral opuse aspirațiilor jidovești, iar în-

văătura lui distrugătoare pentru practicile și învățăturile farizaice. Dacă dela început el însuși se numea Mesia, poate se discredita mai curând în ochii poporului și ar fi grăbit sfârșitul, fără să poată împărtăși sămânța noii învățături mântuitoare. El a făcut ca sămănătorul cel cuminte: mai întâiu a pregătit ogorul, și ca să nu semene cu ceilalți agitatori mesiani nici după nume, pe cum nu semăna nici în cuvinte și în fapte, s'a numit pe sine: „Fiul omului“. Acesta fu titlul său mesian. El este fiul omului, fiul lui Adam ca și noi, dar chemarea, misiunea lui întreaga puterile noastre. El a venit ca să mântuiască ce era pierdut, ca să înoiască omul cel vechiu, să aducă o viață nouă și în sfârșit, să-și deie viața răscumpărare pentru mulți.¹⁾

Acest nume care, eschizând orice dedesupturi, exprimă atât de plastic neîndoioasa lui natură omenască, l'a luat Isus — după cât se pare — din o viziune a lui Daniil prorocul în care, după prăbușirea celor patru împărății, reprezentate prin patru fiare, se spune despre Mesia, că va veni ca și un *fiu omenesc*, stăpânul tuturor neamurilor cărui vor sluji toate limbile și stăpânirea lui nu va trece în veci.²⁾

Mesia cel așteptat de Jidovi, pe vremea lui Isus, avea să fie un rege național, un proroc, un favorit special al lui Iahve dar, în tot cazul, un om în carne și oase ca și ei. Denumirea „fiul omului“ arată că Isus e așa, dar misiunea lui nu și-o identifică cu aceea, la care visau contemporanii săi. De aceea a lărgit noțiunea Mesiei contemporanilor, întrucât el nu se credea chemat se întemeieze o împărăție jidovească națională, ci împărăția lui avea să fie împărăția sufletelor. El nu aspira să fie împărat în lumea aceasta ci, ca și un trimis a lui Dumnezeu, el e învățătorul și întemeietorul unei credințe, ca și care nu s'a mai pomenit între fii oamenilor; pentru aceea și el se credea mai pe sus chiar și de cât prorocii, când zicea: fericiți ochii cari văd cele ce voi vedeți, că grăiesc vouă, că mulți proroci și împărați au vrut să vadă cele ce vedeți voi și nu au văzut, și să auză cele ce au auziți și nu au auzit.“³⁾

Dar aceste ne mai văzute lucruri și ne mai auzite învățături, el nu le face cu dela sine putere, pentru că cela ce grăiește dela sine — spunea Isus, mărirea sa caută, iar cela ce caută mărirea celui ce l'a trimis pe el, acesta adevărat este și nedreptate nu este întru el“⁴⁾ însă „a mea învățătură nu este a mea, ci a celui ce m'a trimis pe mine.“⁵⁾ Și fiindcă tot ce el învață și face, învață și face în numele Tatălui care l'a trimis, pentru aceea cere sub pedeapsa osândirii — ca toți să-i creadă lui așa pre cum cred lui D-zeu Tatăl: „cela ce nu crede lată osândit este“⁶⁾.

Misiunea lui Isus este cea mai sublimă misiune ce a avut vreodată cineva. Căci Fiul omului a venit ca să mântuiască ce era pierdut,⁷⁾ cu spiritul blândetei și al iubirii să abată lumea dela calea perirei. Mântuirea aceasta constă în dobândirea vieții vecinice prin credința în Isus și în cel ce l'a trimis, în Tatăl, care pentru aceea l'a trimis în lume: „ca tot cel ce

1) Isaia 61, 1—2.

2) Luca 4, 17—21.

3) Mat. 11, 3—5.

4) Isaia 35, 5—6.

5) Matei 22, 37.

6) Isaia 53, 12.

7) Mat. 27, 46.

8) Mat. 16, 16—17.

9) Ioan 4, 25—6.

10) Luca 24, 44.

11) Ioan 5, 46.

1) Mat. 18, 11, 22, 27.

2) Dan. 17, 13—14.

3) Luca 10, 23—4.

4) Mat. 13, 16—17.

5) Ioan 7, 16.

6) Ioan 3, 18.

7) Mat. 18, 11.

crede întru el să nu piară, ci să aibă viața vecinică.“¹⁾

Cunoașterea adevărului vecinic este unica cale adevărată, care duce la mântuire. „Și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va mântui.“²⁾ Iară Fiul omului la aceasta a venit în lume, ca să arate calea și adevărul. „Eu spre aceasta m'au născut, și pentru aceasta am venit în lume ca să mărturisesc de adevăr.“³⁾ În consecință chemarea lui e, ca luminând mințile oamenilor prin cunoștința adevărului, să-i conducă la fericirea vecinică, care consistă în a petrece în apropierea nemijlocită a Tatălui: Pe toți câți au fost înainte de el îi numește hoți și tâlhari: „⁴⁾ Toți câți au venit înainte de mine, furi sunt și tâlhari.“

Era, deci, Isus adânc convins, că nime altul nu poate să împlinească aceasta misiune; și că numai urmând lui va putea oricine să ajungă la Tatăl, care este adevărul, pentru că numai el este adevărata cale care duce la adevăr și viață, el singur are cunoștința adevărului vecinic, lui singur i s'au dat toate dela Tatăl.⁵⁾ De aceea tot ce face și învață, dela Tatăl este.

În adevăr, cu tot dreptul s'a ridicat Isus pe sine de asupra tuturor minților luminate, pentru că în nici o minte omenească nu s'a zemislit o învățătură mai sublimă decât învățătura păcii și a iubirii, temeiul fericirii pământești, și nici una n'a vărsat în suflete acel balzam mângâietor, care de o parte să te întărească, nutrindu-te, în clipa de grea încercare, cu nădejdea răsplătirii drepte într'o viață viitoare, iar, de altă parte, să-ți domolească încrederea oarbă în cele trecătoare, punându-ți înaintea ochilor abisul perirei către care te avânți. Armonia în fapte, armonia în simțire, armonia în gândire, pacea și iubirea între oameni, idealul fericirii după care se zbatea neamul omenesc: împărăția adevărului! Iată ce voia Isus! Pentru aceasta a venit, aceasta a fost voia celui ce l'a trimis și în conștiința acestei misiuni sublime și-a vărsat sângele Fiul omului: A luptat și a suferit pentru fericirea omului, iar omul, în semn de recunoștință, i-a ridicat o cruce pe care l'a răstignit. Așa răsplătește lumea!

Ce lucrează clerul catolic

(O rectificare).

În ziarul bucureștean „Crucea“ No. 19/20 dela 24 Martie 1927 găsim sub titlul „Secte amenințătoare și catolicism mântuitor“ un articol, semnat cu „A. S.“ Lăsam toate celelalte la o parte, pe noi ne privește mai cu seamă numai partea unde este vorba despre catolicism și despre preoții lui.

Dacă ne ocupăm cu acest articol în preajma sfintelor sărbători, nu este ca prin polemică aprinsă să stricăm sărbătoarea păcii, ci numai pentru ca să arătăm, ce rău serviciu fac cauzei creștinești și unirei mult dorite dintre creștini aceia, cari fără să se informeze exact, debitează neexactități despre alți creștini tot atât de buni ca și ei. Iată ce citim în articolul menționat:

„Despre protestant nu ți se spune, că e în halul de incultură religioasă în care este catolicul. În privința aceasta noi putem cita multe texte pe care nu le putem aduce aici, unde este vorba numai de o simplă știre. Dar știrea aceasta e bine s'o aducem fiindcă e edificatoare? Ea ne arată în adevăr, starea de nepăsare a preotului catolic către viața activă religioasă. El știe slujba lui la altar și încolo lasă lucrurile să meargă de sine, nu se încordează el singur pentru a aduce îndreptare națională“.

Ne permitem a pune spre rectificare numai două întrebări: 1° Cunoaște oare autorul articolului menționat, adică A. S., destul de bine catolicismul, încât se simte îndreptățit a spune, că despre protestant nu ți se spune, că e în halul de incultură religioasă, în care este catolicul? Să ne deslege cinstitul autor al articolului enigma, în care acord este pretinsa incultură religioasă a catolicismului cu rezultatele celor două licee greco-catolice române dela Blaj și dela Beiuș, cele mai vechi școli românești de peste munți. Cinstitul autor A. S. poate nu știe, că Eliade Rădulescu vizitând școlile dela Blaj și-a descoperit capul cu evlavie înaintea lor zicând: „De-aici a răsărit soarele Românilor“. Iar învățatul Misail scrie în buletinul instrucțiunii publice, București 1866 p. 105: „Re-numele liceului din Blaj crește văzând cu ochii, viață și lumină răsărind în toate părțile“. Din liceul din Beiuș,

după știrea dată de Ioan Georgescu, Istoria bisericii creștine universale, Blaj 1921, au eșit peste 20 de mii de cărțurari români.

Apoi, cunoaște oare cinstitul autor A. S. mișcarea de misiuni tocmai între credincioșii greco-catolici în Transilvania? Se știe, și aceasta o spunem nu ca laudă, că în fiecare dintre cele 3 eparhii greco-catolice ale Transilvaniei ca și în arhidieceză s'au format comitete diecezane de preoți, cari au făcut între poporul român greco-catolic misiuni cu cel mai mare succes. Așa d. p. în eparhia română unită a Gherlei din cele 540 de parohii și vre-o 200 de biserici filiale nu sunt nici 15—20 de filiale, unde nu s'au ținut misiuni.

Arată oare o așa stare „halul de incultură religioasă“?

Să-și dea autorul A. S. osteneala de a vizita Parisul și Londra cu bisericile lor, să viziteze în Franța școlile catolice, susținute azi cu banii poporului catolic, sau să se informeze măcar din cărți despre starea culturală a catolicilor de acolo. Să știe din broșura Nilkes-Galaction, (Catehismul necredinciosului) p. 11, că statistica oficială a delictelor departamentului Senei arată, că din 100 copii, aduși la judecată, 11 și-au primit numai educația în școlile catolice, iar 89 în școlile de stat, în care nu se predă religia. Nouă ni se pare, că în toate asemenea fapte nu se găsește nimic, ce ar îndreptăți pe un corespondent al unui ziar cu titlul sf. Cruci, să învinuiască pe niște creștini de „incultură religioasă“.

Catolicii poloni și ruteni au răbdat aproape 150 de ani prigonirile guvernului rusesc. Catolicii irlandezi au trebuit să rămână vre-o 300 de ani sub jugul prigonirii anglicane, — și iată Polonia și Irlanda au rămas țări catolice; între Ruteni avem cel puțin un număr considerabil de catolici; dar cei făuriți în focul acestor ispite, adeseori chiar crâncene, cu greu pot fi taxați de oameni cu „incultură religioasă“. Se pare că azi catolicii din Mexico ne dau dovezi învederate, că acești creștini se găsesc nu în „necultură“, ci chiar în o cultură religioasă înaltă.

Ne îndoim, dacă autorul A. S. din „Crucea“ știe, că tocmai lucrătorii catolici ai provinciei Limburg în

1) Ioan 3, 15.

2) Ioan 8, 32.

3) Ioan 18, 37.

4) Ioan 10. 8. ,

5) Mat. 14, 27.

Olanda au împiedecat cu rezistența lor bine organizată revoluția pregătită în patria lor, dar un asemenea fapt dovedește după judecata noastră contrarul inculturii religioase.

Să binevoiască A. S. a visita puțin Apusul catolic spre a cunoaște mai deaproape starea catolicismului apusean. Spre directivă l-am ruga să viziteze de o pildă Berlinul, unde pentru cei 200 de mii de catolici sunt 52 de parohii, afară de multe biserici ale institutelor religioase. Să vadă autorul A. S., care este frecuența catolicilor capitalei Germaniei la sfintele slujbe de Duminică, la predici și mai cu seamă la sf. Impărtașenie. Altfel despre întâia întrebare a noastră.

A doua întrebare este, cum merită clerul catolic judecata autorului din „Crucea“, că ar fi cu nepăsare către viața activă religioasă, că „își știe slujba lui la altar și încolo lasă lucrurile să meargă de sine“.

Au fost oare cu nepăsare către viața activă religioasă arhierii noștri români din Blaj, când au hrănit sute de elevi săraci cu cunoștii țipăi? A fost cu nepăsare către viața activă religioasă „episcopul român unit din Oradea, Mihail Pavel (1879—1902), pe care clerul și poporul românesc îl cheamă în inscripția pusă pe mormântul lui, regeneratorul și al doilea fondator al tuturor instituțiilor culturale din acea diecesă“? A fost nepăsare, că Episcopul următor din Oradea, Dimitrie Radu, odinioară păstorul Românilor uniți din București, — să nu amintim decât unele din marile fapte de mecenași ai acestor episcopi români din această eparhie, — a dat în 1916 pentru orfelinatul din Blaj 40 de mii de coroane, iar în 1917—1918, împreună cu badea Gheorghe Pop 70.000 coroane pentru școlile din Blaj?

Aceste sunt pilde caracteristice din megieșia cea mai de aproape, — dar să mergem puțin mai departe, spre a vedea, dacă clerul catolic „își știe slujba la altar și în colo lasă lucrurile să meargă de sine“.

„Toată lumea știe, scrie un arhiereu român, P. S. S. P. Nicolescu, episcopul greco-catolic din Lugoj că Benedict XV a cheltuit milioane și milioane, adunând bani din lumea întreagă pentru prizonieri, pentru sinistrații din războiul mondial văduve și orfani, de toate neamurile și confesiunile, nefăcând deosebire între om și om. Și orfanii noștri Români din Blaj, Obreja, Hălăucești au fost ajutamați în mod princiar de acest apostol al carității.“ Pe timpul războiului soldații noștri prizonieri în Turcia au fost ajutamați din partea lui Benedict XV prin nunțul Dolci care acuma este la București.

La Constantinopol s'a pus lui Benedict XV un monument încă pe timpul vieții lui, acesta este singurul monument al unui papă în Răsărit. Inscripția monumentului îl numește binefăcătorul Răsăritului. Este cunoscut că a făcut tot posibilul la guvernul bolșevic pentru a îmblânzi soarta clerului ortodox rusesc prigonit de ateștii sovietici. Autorul A. S. cu greu va putea obiecționa lui Benedict XV, „că lasă lucrurile se meargă de sine.“

Când foametea cea strașnică căzuse asupra Rusiei, actualul Papă Piu XI a trimis cinci comisii de preoți în Rusia, le-a așezat la Moscova, Orenburg, Rostov pe Don, Eupatoria și Iekaterinodar spre a împărți mijloace de trai, încălțăminte și îmbrăcăminte tuturor nenorociților fără osebire de confesiune religioasă. Ca cititorii noștri să aibă o pildă a activității comisiunilor papale, să amintim numai că lângă Eupatoria funcționau 92 de bucătării papale, cari împăr-

țiau la început hrana trebuincioasă la 13,613 copii, mai târziu la 39,305 de copii. Pe timpul iernei 1922—23 bucătăriile papale dădeau mâncare la 160 de mii de copii. Douăsprezece magazine papale se aflau în diferite locuri ale țării spre a înlesni împărțirea merindelor și în afară de stațiunile comisiunilor. Într'o jumătate de an se împărțiau așa 2440 de pachete cu felurite mijloace de trai.

Preoții însărcinați cu împărțirea erau așa de ocupați ziua, încât trebuiau să săvârșească sfânta liturghie noaptea. Așa dar nu știau slujba lor la altar spre a lăsa încolo „lucrurile să meargă de sine“.

Și pilda papilor nu rămâne fără urmare. Clerul catolic în toată lumea nu-și împlinește numai slujba sa la altar, spre „a lăsa lucrurile să meargă de sine“. Să ne uităm numai la câteva pilde. Preotul Cottolengo a întemeiat la Turin un institut într'adevăr uriaș pentru toate felurile de activitate în duhul milei. La Petrograd în Rusia preotul Malefki cu toate greutățile făcute din partea guvernului rusesc a susținut un mare institut de orfani. Slăvitul paroh de Ars, Ioan Vianney, canonizat deunăzi, avea numai o singură sutană și n'avea nici mândir nici perină, ci numai paie în crivatul său de lemn, toate le dădea săracilor. La Beuthen în Silesia germană, Cardinalul Kopp întemeie în 1912 un institut gigantic pentru copiii degenerați moralicește. Edificiul principal are o lungime de 179 de metri, cu subsol și cu 3 caturi, și cu două aripi laterale. Nouă alte edificii completează acest palat al binefacerii, clădit cu o măreție într'adevăr princiară. Spre a putea alcătui gigantul institut Cardinalul vându un întreg complex de ocne lângă Beuthen și dădu prin testamentul său un al doilea complex de ocne pentru susținerea institutului. Dela 1912 până la 1924 eșiră dintr'acest sanatoriu de calici 1488 de copii și anume numai 161 fără o temeinică îndreptare. La sfârșitul anului trecut, asilul caritativ adăposti peste 500 de copii degenerați. Papii, episcopii, preoții susnumiți și Cardinalul Kopp de sigur nu erau dintr'aceia, cari „nu se încordează singuri pentru a aduce îndreptare națională“.

Ce îndreptare națională a adus preotul irlandez Mathew împotriva alcoolismului în patria sa? În Silesia mai trăiește și acuma amintirea parohului Fitzek, care s'a luptat împotriva aceleiași patimi. În arhidieceza de Posen și Gnesen în Polonia preotul Wawrzyniak a adus organizarea caselor de economie la o înaltă dezvoltare; eparhia de Wasnica are un asemenea sistem de case întemeiat de un preot eparhial.

Nu putem da o statistică amănunțită despre activitatea clerului parohial catolic din toată lumea, pomenim numai că singură Germania are 8326 de institute catolice de binefacere, cari toate sunt sub direcția clerului țării. — Peste toată Germania se întinde marea organizație a carității tocmai sub direcția clerului catolic german. Într'aceste organizații lucrează astăzi afară de 60 de mii de călugărițe catolice 600 de mii de mireni. Toți au la dispoziția lor o literatură socială foarte bogată, deosebite școli pregătesc pe mireni la o lucrare caritativă mai rodnică.

Organizația are divisiuni deosebite, potrivit cu trebuințele poporului. Manualul oficial de caritate ne vorbește despre următoarele organizații: 1. Ajutorul săracilor dela orașe. 2. Ajutorul în păstorire. 3. Ajutorul pentru săraci dela sate. 4. Ingrijirea copiilor. 5. Grija pentru tinerime. 6. Ocrotirea fetelor. 7. Ajutorul pentru bolnavi. 8. Ajutorul pentru alienați. 9. Ajutorul

pentru lucrătorii fără de lucru. 10. Lupta împotriva beției. 11. Ajutorul pentru emigranți. 12. Ajutorul pentru catolicii germani în străinătate. 13. Ajutorul pentru studenți și studențe. 14. Activitatea ligii femeilor catolice germane. 15. Asociația socială caritativă pentru preoți.

Cititori noștri să judece, dacă după cele zise aici poporul catolic merită reproșul inculturii religioase și

dacă clerul nostru „nu se încordează pentru a aduce îndreptare națională“. Pe corespondentul „A. S.“ dela Crucea, pe care nu voim de loc să-l jignim spunându-i acestea, îl rugăm însă creștinește să binevoiască pe viitor a se informa mai bine, căci nu debitând calomniile și inexactitățile despre alții se va putea face apropierea cea mult dorită între creștini.

M. B.

Ce fac „Ungurii“ în Șeitin

de ȘTEFAN BACICAN.

La noi în Șeitin s'a înființat în anul 1923 sub Reverendisimul Domn protopop Gheorghe Maior Reuniunea „Sfânta Maria“ a credincioșilor greco-catolici români din Șeitin, în care s'au înscris mai mulți membri. Venind vremea, când preabunul și Preasfințitul nostru Episcop l'a luat dintre noi și atunci turma a fost risipită, însă preabunul D-zeu n'a lăsat-o multă vreme așa, ne-a trimis alt păstor sufletesc, care de loc s'a pus pe muncă și a ținut o ședință despre însemnătatea Reuniunii Sfânta Maria, la care a luat parte mai mult popor și s'au înscris îndată vre'o 50 membri cu femei cu tot; și atunci Reuniunea, care moartă a fost și a înviat, pierdută și s'a aflat. Și atunci Părintele nostru sufletesc ce-a mai făcut? Primaoră, Dumineca întâie e luni la ora 6 seara, glasul clopotelor sună, iar noi toți mergem la Paraclis. Auzind de acestea frații ortodocși spuneau: „așa fac numai Ungurii“. Dar Părintele nostru sufletesc ce-a mai făcut? Ne-a grupat în secții și anume: secția de îngrijirea vesmintelor și paramentelor bisericii; secția bolnavilor pentru cercetarea bolnavilor; secția pentru îngrijirea cimiterului; secția săracilor pentru ajutorarea săracilor și a neputincioșilor, barem la prasnice câte cu ceva în bani sau în mâncări. Insuși bunul nostru Părinte sufletesc a trimis mâncări săracilor și neputincioșilor. Oare săracii ce spun despre acestea? așa fac Ungurii? ba Doamna Părintelui nostru sufletesc a dăruit icoana sfântului Antonie pentru săraci, care s'a pus în biserică cu o chetă a aduna pe seama săracilor și neputincioșilor. Tot așa răspund și pentru această faptă „numai Ungurii fac așa“, însă eu zic fie mie ceace doresc săracii și neputincioșii atât Doamnei, cât și Reuniunii Sfânta Maria a credincioșilor români din Șeitin; secția euharistică a sfintei Cuminecături, cu scopul ca noi să cercetăm bolnavii și să-i întrebăm, că primit-au sfânta Cuminecătură sau ba, dacă nu, noi mergem la Părintele nostru sufletesc și-i spunem cine e bolnav și să meargă să-l împărtășească cu sfânta Cuminecătură, la care de loc și merge cercetându-l ca un bun păstor. Asta fac numai Ungurii?!

Ba Reuniunea are și secția culturală pe lângă care s'a înființat o bibliotecă a Reuniunii Sfânta Maria greco-cat. române din Șeitin, în care avem un număr de 159 cărți. La această secție s'au înscris ca membri ai bibliotecii și din frații ortodocși, ba și pocăiți cari împrumută cărți din biblioteca noastră. „Numai Ungurii o fac aceasta?“ Iată raportul Reuniunii la prima adunare generală care s'a ținut în anul 1927 la 6 Februarie:

1. Deschiderea adunării generale prin cântarea „Cuvine-se cu adevărat“ în cinstea Născătoarei de Dumnezeu;

2. Deschiderea adunării prin Reverendisimul Domn protopop Victor Pop, lăsând ca să se cetească raportul fiecărui funcționar al Reuniunii, cât și al bibliotecii;

3. Raportul cassierului Reuniunii, cât și al bibliotecii;

4. Raportul controlorului bibliotecii, cum a funcționat biblioteca peste anul de gestiune 1926;

5. Raportul bibliotecarului despre starea și despre circulația cărților bibliotecii, constatând, că s'au împrumutat 918 volume în anul de gestiune 1926;

6. Raportul Presidiului Reuniunii despre munca Reuniunii în anul 1926, care a fost cetit de dirigențele Nicolae Pop;

7. Alegerea funcționarilor, cât și a comitetului de conducere a Reuniunii;

8. Mulțumirea Domnului Președinte către funcționari și către întreaga adunare generală;

9. Inchiderea adunării generale prin Reverendisimul Domn protopop Victor Pop;

10. Inchiderea adunării prin cântarea „Cuvine-se cu adevărat“ cântată de toți cei de față ca mulțumire către Născătoarea de D-zeu.

Acest Raport, Onorată Redacție, Vă rog din tot sufletul meu să binevoiți a-l publica în foaia oficioasă „Vestitorul“ în numărul proxim. Pentru că și acest raport, ca o vestire este, atât mai marilor noștri, cât și pentru întreaga Dieceza noastră ca să șie ce fac uniții din Șeitin, pentru că noi nu vrem să lucrăm în ascuns. Domnul Christos ne spune: „Cine se lapadă de mine înaintea oamenilor, și eu mă voi lapăda de el înaintea Tatălui meu cel din ceruri“ și „cine se va rușina de cuvintele mele, și eu mă voi rușina de el înaintea Tatălui care este în ceruri“. Nu-i permis să ascundem credința noastră, ci să o arătăm, ca și alții să se îndemne a face lucruri bune și creștinești spre lauda lui D-zeu.

Acest raport s'a dat în Șeitin la 8 Martie 1927, de Ștefan Bacican iunior, econom, bibliotecarul Reuniunii.

~~~~~

— O idee laudabilă. Reuniunea „Sf-ta Maria“ din Oradea dorind a contribui la pregătirea sufletelor pentru sfintele sărbători a rulat filmul: „Ecce Homo“ pentru școli și public începând cu ziua de 6 Aprilie— 11. În ziua de 10 Apr. în legătură cu acest film s'a ținut o șezătoare artistică-literară foarte bine reușită cu următorul program: 1. Uvertură de Mozart, cvartet la instrumente. 2. Versuri de P. Ion Gârleanu, recitate de Dș-ra Elena Pop cl. VII liceu. 3. Solo de vioară cu acomp. 4. Conferința D-lui prof. Dr. Al. L. Tăutu despre patimile Domnului (vezi la articole). 5. Calvarul de Doina dela Criș, recitare de G. Vereș teolog c. IV. 6. Cvartet. A urmat filmul cu bucăți potrivite executate la instrumente. Șezătoarea a luat sfârșit la ora 7.

„Angelus Domini“

Un obicei religios în Biserica latină. Istoricul și însemnătatea lui din punct de vedere românesc.

Cultul P. C. V. Maria este foarte vechiu, putem zice că s'a născut deodată cu Biserica creștină. De când Arhangelul Gavril, trimisul Domnului, a dat strălucita pildă prin salutarea sa plină de respect față cu fiitoarea Maică alui D-zeu, Biserica s'a grăbit a-și arăta stima și omajul său devotat față de Dânsa. De altfel însăș Preacurata a profețit acest omaj cu ocazia vizitei făcute rudei sale Elisabeta, când a zis: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile!“ Și așa s'a și împlănit. De aceea zice sf. Părinte Eusebie: „Decând făclia religiei catolice începu să lumineze lumea, toate popoarele, cari au crezut în Isus Hristos au cinstit-și pe Maica Lui, pe P. C. V. Maria, mărturisindu-o fericită prin cultul ce i-l-au dat“.

Încă fiind Ea în viață mulți alergau în Efez, unde trăia Maria la apostolul Ioan, ca să o vadă și să o cinstească. La aceasta se referesc cuvintele episcopului din Antiochia, sf. Ignatie, scrise în epistola către sf. Apostol Ioan: „Unde este vre-un creștin adevărat, care nu iubește și cinstește credința, ca auzind de Maria să nu dorească a o vedea și saluta? Pe Ea, care se învrednici a purta în sânul său pe D-zeu cel adevărat“?

Sf. Părinte Irineu o salută ca pe o a două Evă, care prin ascultarea sa se împotrivesc neascultării celei dintâi. Tot dânsul o numește: „Vergură minunată, frumșetea frumșetelor, logodnica Spiritului sfânt, și marea darurilor“.

Papa Calixt la anul 224 ridică în Roma o mică capelă în onoarea P. C. V. Maria. Iar sf. Grigorie Nazianzenul arată, că sf. mucenică Iustina, care suferi martiriu în veacul al III. în mijlocul chinurilor sale chemă într'ajutor pe Maica lui D-zeu.

Tot din timpurile celor dintâi creștini se derivă și obiceiul, de a saluta pe Maria cu acele minunate cuvinte, cu cari o salută Arhangelul Gavril, cuvinte pe cari trimisul Domnului le-a adus din cer, și cari desigur îi sunt Ei mai plăcute dintre toate salutările.

Astfel în cea mai veche carte liturgică, atribuită sfântului Apostol Iacob cetim: „Să amintim pre preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita Dispunătoarea noastră de D-zeu Născătoarea și pururea fecioară Maria, ca prin rugăciunile Ei să dobândim îndurare“, după cari cuvinte urmează imediat salutul îngeresc: „Bucură-te Maria ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvântată ești Tu între muieri și binecuvântat e rodul pântecelei tău, că ai născut pe Mântuitorul sufletelor noastre“.

În veacul al V. preotul Nestorie neagă dumnezeirea lui Isus și deci demnitatea de „Maica lui D-zeu“ a Preacuratei. Episcopii adunați în Efez la anul 431 în conciliul sub presiunea papei Celestin, declară de eretică învățătura lui Nestorie și arată atât din Sf. Scriptură cât și din Tradiție, că cu drept cuvânt îi compete această numire, fiindcă Isus, pe care L-a născut a fost D-zeu — om. Poporul adunat, care de dimineața până seara aștepta cu multă nerăbdare hotărârea conciliului ecumenic, auzind că acesta a condamnat eresia lui Nestorius și a restabilit cultul P. V. Maria, petrecu pe episcopi cu torțe până la casele lor, și aprinzând în toate părțile focuri în semn de bucurie, striga: „Preasfântă Născătoare de D-zeu, mântuește-ne pe noi.“

Astfel luă ființă atât de obicinuita rugăciune, pe care azi mai des o recitează toți catolicii, alături de Tatăl nostru, și care după cuvintele începătoare se cheamă: „Născătoare de D-zeu“.

***

În Biserica apuseană este obiceiul de a se trage clopotele de 3 ori pe zi, și anume dimineața (vara la 5 ore iarna la 6), la amiază la orele 12 și seara la (vara la orele 8, iarna la 7), cu care ocazie creștinii catolicii obișnuiesc a recita o rugăciune în cinstea P. V. Maria, numită „Angelus Domini“.

Acest obicei piu și laudabil își are istoricul său, care în deosebi pe noi Români ne interesează foarte de aproape.

În veacul al XIII-lea era obiceiul ca seara sorocul de odihnă să se dea de știre prin glas de clopot. Papa Ioan XXII — după unii la anul 1318, după alții la 1327 — ordonă, ca toți creștinii să reciteze cu astfel de ocaziuni de câte 3 ori rugăciunea: „Născătoare de D-zeu“, legând de aceste recitări chiar și anumite indulgențe. Mai târziu se adause la acesta obiceiul de a trage clopotele și dimineața, și de a recita și atunci de câte 3 ori „Născătoare de D-zeu“.

Unii istorici bisericești afirmă, că încă la anul 1095 papa Urban II, să fi ordonat în sinodul ținut la Clermont, ca dimineața și seara, la auzul clopotelor creștinii să reciteze de câte 3 ori „Salutul îngeresc“ pentru biruința armelor creștine asupra păgânilor.

Precum se vede din acestea originea obiceiului de a se trage clopotele dimineața și seara nu este tocmai clară, tot asemenea nici scopul cu care se ziceau cele 3 rugăciuni cu astfel de ocaziuni. Cu atât mai precise ne sunt însă datele cari se referesc la tragerea clopotelor dela amiază.

Această tragere de clopote se începu cu anul 1456. Anul acesta cuprinde o dată foarte însemnată, și anume ziua de 22 Iulie.

În ziua aceasta — pe la orele 12 din zi — marele căpitan român după naționalitate, Ioan Huniade cu oastea-i compusă din 30—40 mii Români din Ardeal și Bănat, zdrobi puternica oștire constătătoare din 160,000 oameni ai sultanului Mohamed și eliberă Belgradul de sub obsedarea turcească. Această învingere fu una dintre cele mai strălucite, pe cari le cunoaște evul mediu, pe care au cântat-o dealăte-ori poezii și-au eternizat-o pictorii acelor vremuri zbuciumate. Insuș Mohamed dădu expresiune admirației sale vorbind despre genialitatea lui Ioan Huniade și vitejia Românilor lui. Se poate oare ca Papa să fi rămas impasibil față cu o astfel de învingere uriașă? Nu! Papa Calixt III, entuziasmat și el de victoria raportată asupra temutului dușman păgân, ordonă, ca în toată lumea să se tragă clopotele în fiecare zi la orele 12 — timpul în care a biruit Huniade — și toți creștinii să reciteze de câte 3 ori rugăciunea „Născătoare de D-zeu“, întru amintirea acelei învingeri. Iată deci cum — mulțumită acestui ordin — clopotele din întreagă lumea vestesc zilnic la orele 12 din zi *bravura și vitejia românească*.

***

La început — cum am văzut — se recitau la glasul clopotelor numai câte 3 „Născătoare de D-zeu“

Mai târziu însă, prin veacul al XVI se ivi rugăciunea obicinuită și azi, adecă: „Angelus Domini“. Această rugăciune constă din trei stihuri și trei „Născătoare de D-zeu“ și din o scurtă rugăciune de încheiere. Primele urme ale Angelus-ului le aflăm în „Officium Beatae Mariae Virginis“ edat sub papa Piu V. Mai târziu rugăciunea se generalizează și pontificii romanii se întrec în a-o recomanda cât mai călduros. Așa o recomandă papii: Paul III, Alexandru VII și Clemente X.

Ba mai mult, Benedict XIII la 14 Sept. 1724 leagă indulgență de câte 100 zile de fiecare recitare a rugăciunii „Angelus Domini“, care se recitează cu ocazia celor 3 clopotiri, iar odată la lună indulgențe plene, dacă rugăciunea va fi recitată în genunchi și sub durată tragerii clopotelor. Asemenea și Clemente XII, la anul 1736 decide, că toți aceia cari la clopotul de seară după rugăciunea „Angelus Domini“ vor mai recita și psalmul: „Dintru adâncuri am strigat către tine“, pentru sufletele din purgator, ori vor zice de 3 ori cu evlavie „Născătoarea de D-zeu“ să primească indulgențe de 100 zile iar aceia, cari vor exercita această deprindere pe într'un an întreg și se vor spovedi și cumineca rugându-se la intenția Sf. Bisericii să se împărtășească de indulgențe plene.

La anul 1896 Congreg. Indulg. cu ordinul său

din 20 Mai introduse, ca dela Paști până în prima Sâmbătă după Rusalii, în loc de „Angelus Domini“ să reciteze o rugăciune, care se începe astfel: „Regina coeli laetare, Aleluia“. Totodată lasă posibilitatea aceluia, cari n'ar ști această rugăciune, să reciteze cu acelaș profit sufleteșc „Angelus Domini“.

Unde nu este clopot, credincioșii primesc toate indulgențele, dacă recitează amintitele rugăciuni în timpul aproximativ, când se obicinuește a se trage clopotele pentru Angelus.

Iată pe scurt istoricul și însemnătatea acestei rugăciuni, pe care azi o recitează toate popoarele din lume — afară doar de noi Români, a căror glorie o vestesc zilnic limbile de aramă a clopotelor din toate bisericile catolice de pe întreg rotogolul pământului.

Nu zic să o introducem și noi! (Doamne ferește! Noi avem doar „Visul Maicii Domnului, Epistolia, Păscălia și alte bazaconii bogumiliste, ce otrăvesc sufletul și prostesc mintea țaranului nostru chiar și în veacul al XX-lea). Dar atâta putem totuși face, că de câte-ori auzim trăgându-se clopotele pentru „Angelus“ de amiazi să ne amintim, că acele clopote vestesc lumii bravura română, — și să ne descoperim capetele.

Simion Gocan.

Iniințarea

„Reuniunii Mariane“ și a „Societății Sf. Pavel“

Discurs de îndemn rostit în adunarea distr. Criș
pentru executarea decr. XIX. §. 3.

de Dr. PAUL LAURAN.

Venerați Frați! — Stăm în fața împlinirii unei datorii pe cât de mare și importantă, — pe atât de măreață sublimă și binepotrivită pentru a ne ajunge scopul nostru practic: conducerea spre mântuire a sufletelor concrezute îngrijirii noastre păstorești.

E vorba de executarea decretului XIX a Sinodului diecezan din anul trecut, — prin care, — precum bine știți, — se impune fiecărui preot: iniințarea în parohia sa a Reuniunii Mariane și a Societății Sf. Pavel. Nu stricta datorie, ci dragostea de cauză să ne fie călăuza întru executare acestui decret de o foarte mare importanță!...

Știți bine, — Venerați Frați că noi suntem căpitani în armata spirituală a lui Hristos și prin urmare fiecare dintre noi are sub comanda sa câte o mică companie de credincioși, și în mijlocul alor mii de primejdii, a o conduce la ceriu. Apostolii au avut de ajutor pe învățăcei, chiar așa ne vor fi și nouă de mare folos, și vom avea ajutoari pe membrii Reuniunilor Mariane și Sf. Pavel.

Eu aș ținea mai practic iniințarea deodată a ambelor Reuniuni sub numirea de: „Fiii Maicei Sfinte“, — unde adunându-se și grupându-se toți cei buni și aleși ai comunei, — s'ar forma o secție a bărbaților sub numirea de „Urmașii Sf.-lui Pavel“. Se înțelege dela sine, că la iniințare se recere o pregătire temeinică și îndelungată a credincioșilor. S'a constatat și cu ocaziunea misiunilor jubiliare ale Anului Sf., că acolo, — unde preoții au stat la înălțimea chemării și prin vorbiri dese și potrivite au muat inimile credincioșilor, — aproape pretutindenea au dat rezultate neașteptate. Așa și la iniințarea Reuniunilor, — dacă vom pregăti bine terenul, explicând mai de multe ori credincioșilor și din toate punctele de vedere mai ales:

a) scopul Reuniunii, care este: a da o cinste specială celei *mai sfinte*, celei *mai adorabile* și celei *mai Puternice mame* a lumii! . . . b) vorbindu-le despre frumusețea sufletească, la care pot să ajungă membrii în urma darurilor celor alese și mari din cari vor avea parte, — e aproape eschis, ca să nu reușească organizarea unei reuniuni de pietate.

Și mai un lucru, de mare importanță. Să ne întrebăm: din cine se recrutează de regulă membrii Reuniunilor? Așa-i, că din cei mai aleși, mai evlavioși și mai iubitori de D-zeu, cari pătrunși de însemnătatea mântuirii sufletului, doresc o viață spirituală mai intensivă, pe cari nu i-au prea îndestulit nici până acum ceremoniile cam seci ale bisericii noastre orientale. — Și iată, că până când pe deoparte îndestulim setea sufletească a celor buni, pe de alta parte avem ocaziune binevenită de a introduce unele exerciții de pietate ale Apusului, cum e de ex.: recitarea Rozarului. — Prin exortațiile (alocutiile) sistematice ținute cu ocaziunea adunărilor, vom forma și vom întări o falangă de adevărați apostoli, cari ne vor sta într'ajutor ca să neutralizăm efectele otrăviri sufletești întreprinsă prin agenții ateismului, indiferentismului și a baptilismului primejdios. — Fiecare On. Frate, după iniințare, va compune un statut corespunzător împrejurărilor locale, care apoi se va prezenta pentru aprobare Directorului Central al Reuniunilor.

La lucru deci, Venerați Frați! . . . Glasul vremilor de azi ne impune datorii noi! Atunci, când vedem pe un contra-amiral francez depunând strălucita uniformă militară, pentruca îmbrăcând haina albă de preot misionar să se ducă în Tunis, și pentruca pe triburile păgâne ale Africei să le cucerească, nu cu tunul, ci prin cuvântul lui Hristos, . . . atunci când aproape pre-

tutindinea, la toate popoarele, vedem simptome îmbucurătoare de o trezire din letargia sufletească și o dorință de a se apropia de D-zeu, — văzând aceste, noi preoții, nu putem sta pe loc, ci trebuie să ne încordăm puterile muncind și aducând apa „spre moara noastră“!

Să adunăm deci, pre cei aleși și buni sub steagul frumos al Mariei, și al Sf. Pavel în Reuniuni de

Cronica

— *Predici la Catedrală: Duminica Floriilor* (17 Apr.): Dr. Gheorghe Miculaș, vicar general episcopesc. 22, Aprilie (Vinerea Mare): Dr. Grigorie Pop, canonic, camelar papal. — 24 Apr. Ziua de Paști, P. S. Sa Episcopul Dr. Valeriu Traian Frențiu. — 25 Apr.: Lunia Paștilor: Rvs. Ilie Stan canonic. — 1 Mai: P. Antoniu Pop, profesor de religie.

— *Programul serviciilor divine în biserica catedrală română unită din Oradea în săptămâna Patimilor și în sărbătoarea Învierii:*

Luni, Marți și Miercuri 18—20 Aprilie, dim. la 7 ore: Utrenie, 9 oare: Oarele, Inserat și Liturgia Înaintesfințitelor.

Joia Mare 21 Aprilie, dim. la 7 oare: Utrenie și Liturghie, 9 oare: Inserat și liturghie Pontificală cu consacrarea Mirului și spălarea picioarelor, d. m. la 7 oare: Slujba Sfințelor Patimi a Domnului.

Vinerea Mare 22 Aprilie, dim. la 9 oare: Slujba Oarelor. d. m. la 3 oare: Inserat. d. m. la 7 oare: Slujba înmormântării cu predică și încunjurarea bisericii și apoi Utrenie.

Sâmbăta Mare 23 Aprilie, dim. la 7 oare: Inserat și Liturghie.

Duminica Învierii 24 Aprilie, dim. la 4 oare: Slujba Învierii, Utrenie solemnă, Liturghie, dim. la 9 $\frac{1}{2}$ oare: Liturghie solemnă cu predică, d. m. la 4 oare: Inserat solemn.

Luni (ziua a II-a de Paști) 25 Aprilie, dim. la 7 oare Utrenie și Liturghie; la 9 $\frac{1}{2}$ oare: Liturghie și predică, la 11 oare: Liturghie, d. m. la 3 oare: Inserat.

— **A apărut cea mai bogată carte de rugăciuni de Ioan Genț.** 560 pagini, pe hârtie fină (velină). Cuprinde toate celea de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de dimineața, de seara, la Măneac și Inserat, întreaga Sf-ta Liturghie, rugăciuni la Sf-ta Liturghie. Măneacatul și Inseratul de Sâmbătă și Duminică pe toate opt glasurile (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasiile, Troparele și Condacele Duminicilor și ale Sărbătorilor.) Mărturisirea, Cu-

pietate, pentru că acestea, bineconduse și înfloritoare, vor fi adevărate fortificațiuni sufletești inexpugnabile contra atacurilor viclene a ori-ce-feliu de dușmani ai religiunii adevărate, creștine. Prin aceste ne vom ajunge ținta: *biruința finală*, spre mărirea lui D-zeu, mântuirea sufletelor de noi păstorile și fericirea de veci a sufletelor noastre!... Unuia, Preaînțeleptului D-zeu prin Isus Hristos mărirea în veci (Rom. 16, 27).

minecarea, Prohodul și Cununia, Rânduiala Catavasiilor de peste an, colinzi, cântări în Vinerea Mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din Sf-tul Alfons de Liguori.

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni. Costă: legată în pânză fină peste tot cu cruce de aur 80 Lei. Cei ce doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 de Lei în plus (total 180 Lei) și porto. Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus (adică total 140 Lei) și porto.

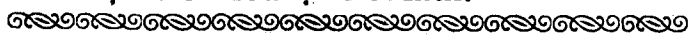
Comandele se fac la Părintele Dr. Aloisie L. Tăutu, profesor de teologie în Oradea, sau la Redacția „Vestitorului“ Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratuit (în pânză) Librarilor 10%.

— **Aviz referitor la pelerinaj.** Pelerinajul proiectat la Roma din prilejul împlinirii a 150 ani dela întemeierea diecezei din Oradea, la cererea mai multor profesori și profesoare, fiind încă în curgere și pregătirile în vederea serbărilor jubulare din 16 Iunie, s'a amânat pentru Septemvrie. Pelerinajul condus de P. S. Sa episcopul Frențiu al Orăzii, va pleca din Oradea prin 20—25 August, reîntorcându-se prin 5—10 Septembrie, când încep cursurile la școli. Itinerarul va fi următorul: Oradea—Budapesta—Triest—Milano—Genova—Florența—Roma—Neapol—Roma (p. obabil cu vaporul)—Perugia (excursie la Assisi)—Ancona—Ravenna—Ferrara—Padova—Venezia—Budapesta—Oradea, cu oprire câte de 1—2 zile în orașele amintite (în Roma 5 zile). Costul accelerat cl. II și provision complet: circa 16.000 Lei, cl. III: circa 13.000 Lei. Vipt unitar. Itinerarul și costul precis se va publica ulterior în „Vestitorul“ și alte gazete din capitală și provincă. Se pot anunța români indiferent de confesiune. Anunțările să se facă cel mult până la 1 Iulie 1927. Se primesc maximum 100 persoane. Anunțările se fac la Episcopia română unită Oradea, Piața Unirii 3. Taxa se va plăti în două rate la cererea comitetului Comitetul aranjator.

— *Serbările jubilate.* La 16 Iunie din anul acesta împlinesc dieceza noastră 150 ani de existență (1777—1927). Această dată merită a fi prăznuită de către toți Români de bine cu mare bucurie, căci lumina ce s'a revărsat prin instituțiunile și arhieriei acestei dieceze asupra neamului românesc, sunt de neprețuit, cum se va vedea din istoricul ei ce-l va publica cu această ocaziune prelatul Dr. Iacob Rađu, prepozit în Oradea. Pregătirile în vederea acestor serbări au început. Seara în 15 Iunie se va da un concert în sala cercului catolic prin un cor mixt de 200 persoane de sub dirijarea maestrului Hubic și concursul mai multor artiști de valoare. Se va cânta: Psalm 100 de Mendelssohn, Ps. 93: de Fr. Hubic, Innoiește-te noule Ierusalime de Muzicescu. Va fi și un discurs festiv. Joi în 16 Iunie va fi Liturghie arhierască solemnă cu cor și orchestră completă de 150 persoane. D. m. la ora 4: Inserat și paraclis solemn. Seara la ora 9: Piesă ocazională: Cu noi este Dumnezeu!, jucată de studenții Academiei teologice și mai multe domnișoare, în care se va reoglindi trecutul religios al Românilor dela încreștinare până azi, mai ales al Diecezei de Oradea. Program amănunțit se va publica mai târziu. În 17 Iunie sinod diecezan cum se spune în Literele de convocare publicate la Partea oficială.

— **Aviz important!** Pentru ca să se arate și partea bisericii noastre la înfăptuirea idealului național, dorința și martiriul fiilor ei, — pentru ca să nu piară multe amănunte prețioase cari vor forma istoria zilelor de ieri, rugăm pe toți Preacucernicii preoți ai diecezei noastre ca să binevoiască a descrie pe scurt și concis evenimentele zilelor mari d.n anii 1918—1919 și a ni-le trimite la redacție spre a fi publicate. Prin aceasta își vor servi și biserica și neamul.

Schițe de predici

A) Dum. Florilor.

„Nu te teme fata Sionului; iată împăratul tău vine șezând pe mánzul asinei“. Ioan XII, 15.

Introd. Fiecare faptă alui Hristos este exemplu de imitat pentru credincioși. Intrarea lui în Ierusalim este pilda smereniei.

Trat. I. Hristos a osândit pe farisei. 1. Au ținut legile lui Moise, dar s'au înălțat, atribuind puterii lor toate vrednicile. 2. S'au ridicat asupra tuturor oamenilor, cugetând că toate vrednicile se află în ei, pe alții i-au disprețuit. 3. Rugăciunea lor a fost laudă. 4. Au practicat acte de penitență, s'au lăudat însă cu ele, ca să fie lăudați și de oameni. 5. Faptele lor cele bune le-au vestit oamenilor. 6. Smerenia lor a fost fudulie.

II. Dacă nu a suferit Hristos superbia în farisei, cum va suferi în creștini? Câți seamănă între creștini cu fariseii! 1. Abia

se îndreptează, diavolul superbiei îl așteaptă. 2. Dacă face ceva lucru bun, așteaptă tămăiere. 3. Sub pretext, că laudă pe D-zeu se laudă pe sine. 4. Care nu este în părerea lui, îl persecută. 5. La apariția se retrage de lume, din ascuș însă caută cum îl admiră lumea. 6. Face abnegație ca să-l vadă alții. 7. Superbia îl despoaie de resplată: Mat. VI, 16.

Inch. Învață dela Hristos, să fii smerit!

B) Vinerea Mare

„Acum este judecata lumii acesteia; acum domnul lumii acesteia se va scoate afară. „Și eu de mă voi înălța de pe pământ pe toți îl voi trage la mine“ Ioan. XII, 31—32.

Intr. La apariția se vede că lumea l-a judecat pe Hristos. Contrar este însă adevărul. Hristos s'a preamărit prin moartea de pe cruce. Cu puterea crucii a judecat lumea, a nimicid idololatria, a întors pe cei necredincioși, a întors pe cei păcătoși. Pe Golgotă sunt doi judecători, amândoi judecă.

Trat. I. Lumea păcătoasă îl judecă pe Hristos. Toată lumea este de față la judecarea lui Hristos. Iudeul și păgânul, archireul și poporul, împăratul și supusul, toți îl judecău, pentru că și El îl judecă pe toți. a) În casa lui Caiafa fariseii și cărturarilor au judecat pe Hristos. Ce bucurie au avut că a căzut în mâinile lor dușmanul răutăților lor. Au căutat martori mincinoși, neîind Hristos păcătos. Rău sfătuitor este ura! b) Au ținut judecată asupra lui Hristos Irod, care de mult au auzit de el, cugetând că de va cădea în mâna lui îl va face minuni, cum va dispune el. Așa și noi vrem să vedem pe omul sfânt, pe omul lui D-zeu, să ne mirăm de dânsul și să descoperim ceva greșală în el. c) A fost înaintea judecății lui Pilat. Pilat însă a fost prevăzător, a jertfit interesului propriu interesul lui Hristos. — Și noi: Nu cutezăm a proteja văduvele, orfanii în contra unui om puternic.

II. Hristos de pe cruce judecă lumea. Moartea lui Hristos este începutul judecății. Semnele la moartea lui Isus. — Frica judecății va fi ziua cea din urmă. „Mă cutremur — zice Sf. Ioan Cris. — de mă cuget că mântuitorul acela mă va judeca, care între durerile cele mai amare a murit pe cruce“ „Crucea, care a fost locul suferinții va fi tribunalul judecății „și atunci se va arăta semnul Fiului omului în cer și atunci vor plânge toate neamurile pământului... Mat. XXIV, 30. Ziua cea de apoi va fi după profeți — ziua mâniei și a răsbunării. Suferința lui a fost fără margini, răzbunarea lui nu va avea capăt. Dacă a suferit atâta cel mai sfânt, ce așteaptă pe cei păcătoși!

Inch Să cădem în genunchi înaintea crucii lui, să-l rugăm ca moartea lui de pe cruce să fie judecata și mântuirea noastră.

C) Dumineca Paștilor.

„Pe Isus Nasarineanul cel restignit îl căutați: S'a sculat nu este aici“... Marcu XVI, 6.

Introd. Datina de a ne saluta „Hristos a înviat“. În învievrea este, cum zice Sf. Augustin: „

Trat. I. a) minune, să credem. Baza credinței: I. Cor. XV, 14, A zis Hristos, că va învia. Semnul lui Iona. „Spargeți biserica... „voi depune viața-mi să o iau iarăși: Documentul cel mai strălucit faptele vrăjmașilor, mormântul pecetluit... au pus grijitori. Nu apostolii au făcut reclama învierii, cari s'au ascuns, de frică nu au crezut, ... ci vrăjmașii cu grija cea mare. Apostolii nu au avut interes să fure trupul cel mort, căci de nu a înviat Hristos ei au fost înșelați mai tare.

II. b) pildă, să sperăm. Hristos este D-zeu, învătătura lui este D-zească. Și noi vom învia. „Hristos a răbdat moarte, ca noi să nu ne temem de ea... a înviat ca să arate că și noi vom învia“ sf. Gr. — Iob. „Știu că Mântuitorul meu trăește și eu voi învia“... Știu că va învia în ziua cea de apoi“. Maria. Fata lui Iair: „Precum Hristos a murit și a înviat, așa D-zeu și pe noi de vom adormi în D-nul ne va aduce împreună cu ei“.

Inch. Hristos a înviat deși apostolii nu au crezut și vrăjmașii nu au voit.

D) Sf. Gheorghe.

Introd. Viața Sf. Gheorghe. Sf. Biserică onorează pe sfinți că ne dau pildă cum trebuie să trăim, să ajungem scopul nostru, mântuirea sufletului.

Trat. I. Avem datorința zi de zi a deveni tot mai buni. Să nu căutăm pildele cele rele, ci cele bune. Să nu căutăm tot la păcatele altora și să ne scuzăm că alții sunt mai răi. Să nu zici nu poți să fii bun, sfânt. „Ce după natură e imposibil, cu darul lui D-zeu este nu numai posibil, dar ușor“. Sf. Bern. Pilda Mariei Egiptene. „Unde merg eu acum, tu nu poți veni, iară mai pe urmă vei veni“. Azi nu putem nici să cugetăm ce va fi, de nu se va revărsa darul lui D-zeu în inima noastră.

II. Vei zice „ușor este sfinților, că au fost sfinți, Greșeși, au devenit sfinți. Păcătosul este vrăjmașul lui D-zeu, dar numai până se întoarce... apoi uită D-zeu toate păcatele lui, Maria Magdalena, Petru. Saul Sf. Pavel. „Nu voi face lor după mânia mea, pentru că D-zeu sunt eu și nu om“. „D-zeu iartă cu totul că după aceea nime nu simtă nici răzbunarea lui, nu le va auzi reproșurile“. Nu a făcut reproș Magdalenei, lui Petru, Matei, Zacheu, nici lui Toma... Ierusalimului nu amintește păcatele trecutului. „Ierusalime care omori... „In afunzimea mării voi arunca păcatele lor... Voi risipi ca norul păcatele lor, li voi întoarce pe ei și îi voi milui și vor fi cum au fost până nu-iam luat“. „Nu va strica păcătoșenia păcătoșilor în acea ziua, în care se vor întoarce“. Sf. Grig. „Unde s'a înmulțit păcatul, acolo a prisosit darul“. Rom. V, 20, Luca XIX, 10. Nu este scuză tratarea lui D-zeu cu cei păcătoși, să se încreadă.

Inch. Să ne întoarcem la D-zeu să nu amânăm zi de zi.

— Ami —

Tipic

17 Aprilie Dumineca Florilor.

Sămbătă la însărat pe 6 cu Măr. Și acum din Pătîmar. Intrat. Paremi. La Litie. Stihira: Preasfântul Spirit. Mărire-Și acum: Mai înainte cu șase zile... Stihovna cu Măr. Și-acum a sărb. din Pătîmar. La binecuv. pâinilor: Troparul sărbătorii. Fie numele D-lui scl

Duminecă la Mănecat. Troparele ca Sămbătă Sedelnele din Pătîmar. Polieleu cu Pripelile Duminecii. Antif v. 4. Prohimenul Duminecii din Pătîmar. Evangh Mat: 21. 1. (pag. 163) și imediat Ps. 50. Sfințirea stălpărilor. Apoi Mărire-Și acum și Stihira din Pătîmar. Cătavasiile Duminecii Florilor. Luminătoare h'are. Se cântă de trei ori Sfânt este Domnul. Laudele pe 4 cu Măr. Și acum din Pătîmar. Doxologia. Opost.

La sf. Liturghie. Antifoanele. La intrat se cântă Troparul sărbătorii. După intrat Măr. Și acum. Condacul sărbătorii. *Sfinte Dumnezeule,* Apost și Evanghelia Duminecii Florilor. scl. ale Liturghiei Sf. Ioan. La Axion: Irmosul Florilor.

La însărat pe 3 cu Măr. Și-acum din Pătîmar. Intrat. Stihovna cu Măr. Și acum a Pătîmarului. scl. cum s'a arătat în Dum. lăs. de brânză. Canonul Dupăcinarului din Pătîmar.

Luni, Marți, și Miercuri în săpt. Patimilor, dimineața se va aplica Mănecatul adăogându-i-se ora I. La orele 9 se vor oficia orele III VI și IX împreunându-se Sf. Liturghie a înainte-sfințite lor.

In 21 Aprilie Joia Patimilor.

Dimineața se va oficia Mănecatul din Pătîmar iar la ora 9 Sf. Liturghie a Sf. Vasile cu Vecernia din Pătîmar. Paremi 3. După a treia Paremie Ectenia mică. Sf. D-zeule, Ap și Ev. zilei. In loc de Heruvic, cuminecar. Bine e cuvântat, Văzut-am și Să se umple se va cânta: Cinei Tale..

După rugăciunea Amvonului spălarea picloarelor.

Seara Oficiul SS. Pafimi. Rânduiala să se caute în N-rul 7 anul I (1925).

22 Aprilie. Sf. și Mare Vineri. Slujba Sf. ore canonice. Liturghie nu se face.

După masă Însăratul din Pătîmar, iar după apusul soarelui slujba înmormântării Domnului cum arată la Pătîmar.

23. Aprilie. Sf. și Marele Martir Gheorghe în această zi fiind Sămbăta Patimilor nu se sărbătorește ci se amână pe Luni din săptămâna luminată adică a doua zi de Paș'i, precum se va arăta acolo.

1. Sămbăta Mare dimineața se va oficia Mănecatul iar la orele 9 Sf. Liturghie a Sf. Vasile cu vecern e precum se arată în Pătîmar.

24 Aprilie. Sf. și Marele Duminecă a Paștilor.

In zori de zi se va oficia slujba invierii și Mănecatul solemn din Pentecostar.

La Sf Liturghie Inceputul solemn din Pentecostar. Antifoanele. La intrat Troparul: După intrat Măr. Și acum Condacul. Ap. și Ev. Duminecii Sf. Paște. scl. ale Lit. Sf. Ioan. La Axion: Irmosul. Sărbătorii scl. — In loc de bine e cuvântat, Să se umple: Hristos a inviat până la înălțare.

La însărat solemn pe 6, ale inv. 3 și ale Marelui Martir Gheorghe (care în loc de 23 Aprilie din Sămbăta Mare se transpune pe 25 Aprilie adică a 2-a zi de Paști) 3 din Mineu dela 23 Aprilie. Măr. Și acum a inv. Intrat cu Evanghelia Prohimenul: Cine e D-zeu Mare... Paremiile Sf.-lui Gheorghe. Evanghelia Paștilor. Stihovna, Stihira I vers 2, apoi Stihirile Paștilor cu Măr. Și-acum sărutarea Sf. Icoane și opostul Paștilor.

Luni la Mănecat și Sf. Liturghie ca în Dumineca invierii. După intrat Mărire-Condacul Sf. Gheorghe. Și-acum. Condacul inv. Apost. și Evanghelia din Lunia Paștilor și ale sărb. Sf. Gheorghe scl.

La însărat, însăratul de Luni seara din Pentecostar.

— Misă. —

Str. Lunei 4.

Fondat 1872

TURNĂTORIA DE CLOPOTE
cea mai mare în țară

